

**Raportul cu privire la implementarea
Convenției Consiliului Europei privind lupta
împotriva traficului de ființe umane în România**

Prima rundă de evaluare

Cuprins

Preambul.....	4
Rezumat.....	6
I. Introducere.....	8
II. Cadrul legal național în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane în România.....	9
1. Prezentare generală a situației actuale și a tendințelor în domeniul traficului de ființe umane, în România.....	9
2. Prezentare generală a cadrului juridic și politicilor în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane.....	10
a. Cadrul legal.....	10
b. Strategia națională de luptă împotriva traficului de ființe umane.....	12
3. Prezentare generală a cadrului instituțional de lupta împotriva traficului de ființe umane.....	12
a. Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane.....	12
b. Grupul Interministerial de Lucru pentru combaterea traficului de persoane.....	14
c. Poliția.....	14
d. Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Crimă Organizată și Terorism din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte a Casației și Justiție.....	14
e. Mecanismul Național de Identificare și Referire.....	15
f. Grupul tematic de lucru pentru coordonarea activităților naționale de protecție și asistență a victimelor traficului de persoane.....	15
g. Instituții publice cu atribuții în protecția copilului.....	16
h. ONG-uri.....	16
III. Implementarea Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane de către România.....	16
1. Integrarea conceptelor de bază și definițiilor din Convenție în dreptul intern.....	16
a. Drepturile omului, punct de plecare în abordarea luptei împotriva traficului de ființe umane.....	17
b. Definiția "traficului de ființe umane" și "victimelor traficului de ființe umane a" în legea română.....	18
i. Definiția traficului de ființe umane.....	18
ii. Definiția victimei traficului de ființe umane.....	20

c. Abordare comprehensiva a luptei împotriva traficului de ființe umane, coordonarea actorilor și a acțiunilor, precum și cooperarea internațională.....	21
i. Abordare comprehensiva și coordonare.....	21
ii. Formarea specialiștilor în domeniu.....	23
iii. Colectarea datelor și cercetarea.....	24
iv. Cooperarea internațională.....	26
2. Implementarea de către România a măsurilor menite să prevină traficul de ființe umane.....	27
a. Măsurile de creștere a gradului de conștientizare și descurajare a cererii	28
b. Inițiative sociale, economice și de altă natură pentru grupurile vulnerabile traficului de ființe umane	31
c. Măsuri de prevenire a traficului de ființe umane la nivelul frontierei și care să asigure calitatea, securitatea și integritatea documentelor de călătorie și de identitate.....	32
d. Măsuri care să permită migrația legală.....	33
3. Implementarea de către România a măsurilor pentru protejarea și promovarea drepturilor victimelor traficului de ființe umane	33
a. Identificarea victimelor traficului de ființe umane.....	33
b. Asistența acordată victimelor	36
c. Perioada de recuperare și reflecție.....	42
d. Permisul de ședere	43
e. Compensația și căile de atac	44
f. Repatrierea și returnarea victimelor	45
4. Implementarea de către România a măsurilor referitoare la dreptul penal material, investigarea, condamnarea și procedurile penale	
a. Dreptul penal material	47
b. Nepedepsirea victimei traficului de ființe umane	50
c. Investigarea, urmarirea penală și procedura penală	50
d. Protecția martorilor și a victimelor	52
5. Concluzii	54
Anexa I: Lista propunerilor GRETA	56
Anexa II: Lista organismelor publice, organizațiilor interguvernamentale și non-guvernamentale cu care GRETA s-a consultat	63

Preambul

Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane ("Convenția") și mecanismul de monitorizare pentru evaluarea implementării acesteia sunt relativ noi, de aceea este adecvat să se stabilească caracteristicile de baza de la începutul primului raport pentru fiecare Parte la Convenție.

Convenția a fost adoptată de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, la 3 mai 2005, după o serie de alte inițiative ale Consiliului Europei în domeniul combaterii traficului de de ființe umane. Convenția a intrat în vigoare la 1 februarie 2008. Este un document juridic obligatoriu, care are la baza instrumente juridice internaționale deja existente. În același timp, Convenția merge dincolo de standardele minime convenite în alte instrumente internaționale și are drept scop consolidarea protecției oferită de acestea.

Principala valoare adăugată a Convenției este data prin prisma perspectivei asupra drepturilor omului concentrându-se asupra protecției victimei.

Convenția definește în mod clar traficul ca fiind în primul rând o încălcare a drepturilor omului o atingere adusă demnității și integrității ființei umane; de aceea este necesară o protecție sporită pentru toate victimele sale. Convenția are, de asemenea, un domeniu de aplicare cuprinzător, care are în vedere toate formele de trafic (naționale sau transnaționale, legate sau nu de crima organizată) și luând în considerare toate persoanele care sunt victime ale traficului de persoane (femei, barbati sau copii). Formele de exploatare reglementate de convenție sunt exploatarea sexuală, muncă forțată sau servicii, sclavie sau practici similare sclaviei, servitute și prelevarea de organe.

Traficul de ființe umane este un fenomen la nivel mondial, unul dintre scopurile explicite ale Convenției este de a promova cooperarea internațională în eforturile de combatere a traficului de persoane. În acest context, este demn de remarcat faptul că această Convenție nu se limitează la statele membre ale Consiliului Europei; statele nonmembre și statele membre U E au, de asemenea, posibilitatea de a deveni Părți.

Pentru a fi eficiente, având în vedere natura fenomenului, o strategie pentru combaterea traficului de ființe umane trebuie să adopte o abordare coordonată și multidisciplinară, care încorporează prevenirea, protecția drepturilor victimelor și urmărirea penală a traficantilor. Convenția conține dispoziții diverse în fiecare din aceste trei domenii, introducerea obligațiilor statelor să ia măsuri adecvate, în parteneriat cu societatea civilă și în cooperare cu alte state.

Măsurile prevăzute de Convenție, în zona de prevenire includ creșterea gradului de conștientizare pentru persoanele vulnerabile a fi subiect al traficului de persoane; inițiativele economice și sociale pentru a aborda cauzele de bază ale traficului de persoane, acțiuni care vizează descurajarea cererii, precum și implementarea la frontiere a unor măsuri pentru prevenirea și descoperirea traficului de ființe umane.

Convenția prevede, de asemenea, o serie de măsuri pentru a proteja și promova drepturile victimelor. Victimele traficului de ființe umane trebuie să fie identificate și recunoscute ca atare, cu scopul de a evita ca poliția și autoritățile publice să le trateze drept "migranți ilegali", sau criminali.

Victimelor ar trebui să le fie acordată asistență fizică, psihologică și sprijin pentru reintegrarea lor în societate. Mai mult, în virtutea Convenției, victimele au dreptul la un

minim de 30 de zile pentru recuperare și pentru a scăpa de influența traficantilor, dar și să ia o decizie cu privire la posibila lor cooperare cu autoritățile. Un nou permis de ședere poate fi acordat în cazul în care situația lor personală o cere și/sau dacă prezența continuă a acestora este necesară în scopul de a coopera în cadrul unei anchete penale.

În plus, Convenția stabilește dreptul victimelor de a primi despăgubiri și prevede măsuri pentru repatrierea și returnarea lor, cu respectarea drepturilor acestora, securitatea și demnitatea victimelor.

În materia dreptului penal procedural, Convenția stabilește pentru Părți, o serie de obligații care să permită urmărirea eficientă a traficantilor asigurându-se că aceștia sunt pedepsiți în funcție de gravitatea faptelor, avându-se în vedere și efectul de descurajare. O atenție deosebită este acordată protecției victimelor și martorilor în timpul investigației și a procedurilor judiciare. Părțile ar trebui să ofere, de asemenea, posibilitatea de a nu impune sancțiuni victimelor pentru implicarea lor în activități ilegale.

O altă valoare adăugată de importanță a Convenției este sistemul de monitorizare instituit pentru a supraveghea implementarea obligațiilor prevăzute în aceasta, care constă în doi piloni: Grupul de experți privind lupta împotriva traficului de ființe umane (GRETA) și Comitetul Părților

GRETA este compus din cincisprezece experți independenți și imparțiali aleși pentru competența recunoscută în domeniul drepturilor omului, asistenței și protecției victimelor, ori a luptei împotriva traficului de ființe umane, sau din cauza experienței lor profesionale în domeniile acoperite de Convenție. Sarcina GRETA este de a evalua punerea în aplicare a convenției de către Părți, în urma unei proceduri desfășurată în mai multe runde. La începutul fiecărei runde, GRETA definește autonom dispozițiile care vor fi monitorizate și stabilește mijloacele cele mai adecvate pentru a efectua evaluarea, fiind ghidat de Regulamentul procedurii de evaluare a punerii în aplicare a Convenției, adoptat la a doua reuniune GRETA (16-19 iunie 2009). GRETA a decis că durata primei runde de evaluare este de patru ani începând în anul 2010 și terminându-se la finalul anului 2013.

În desfășurarea activității sale de monitorizare, GRETA are dreptul de a apela la o varietate de mijloace pentru colectarea de informații. Ca un prim pas, GRETA trimite un chestionar detaliat autorităților Partilor în curs de evaluare. Se pot face, de asemenea, cereri de informații suplimentare. În temeiul Convenției, părțile semnatare sunt obligate să coopereze cu GRETA în furnizarea informațiilor cerute.

O altă sursă importantă de informații este societatea civilă și, într-adevăr, GRETA menține contacte cu organizațiilor non-guvernamentale, care pot oferi informații relevante. În plus, GRETA poate decide să efectueze o vizită în țara în cauză, în scopul de a colecta informații suplimentare sau pentru a evalua punerea în practică a măsurilor adoptate. Această vizită va permite întâlniri directe cu organismele relevante (guvernamentale și non-guvernamentale) și este, de asemenea, o ocazie pentru a GRETA

de a vizita centrele unde este oferită protecție și asistență victimelor traficului de persoane sau alte instituții. Mai mult, GRETA poate decide să organizeze audieri cu diverșii actori din domeniul de acțiune împotriva traficului de ființe umane.

Rapoartele de evaluare GRETA sunt, astfel, urmare a unor informații culese de la o varietate de surse. Ele conțin o analiză a situației din fiecare parte în ceea ce privește

măsurile luate pentru a combate traficul de ființe umane și sugestii cu privire la modul în care țara ar putea consolida punerea în aplicare a Convenției și a face față oricăror probleme identificate. În evaluarea sa, GRETA nu este legat de un caz anume, legea a organelor judiciare și de cvasi-judiciar care acționează în același domeniu, dar le poate folosi ca punct de plecare sau de referință. Rapoartele sunt redactate într-un spirit de cooperare și sunt destinate pentru a ajuta statele în eforturile lor, ei pot oferi suport pentru modificările pe care autoritățile naționale s-au angajat deja, și a da legitimitate la direcției politicilor naționale.

Datorită compoziției sale multidisciplinare și multinaționale, și ca o consecință a acesteia, independent GRETA oferă o abordare profesionistă și imparțială, internațională în acest proces.

În ceea ce privește procedura de pregătire a rapoartelor, GRETA realizează un proiect de raport privind fiecare Parte în sesiune plenară. Raportul este trimis guvernului Părții pentru comentarii, care sunt luate în considerare de GRETA la redactarea raportului final. Acest raport final este adoptat de către GRETA într-o sesiune plenară și transmis părții interesate, care este invitată să prezinte orice comentarii finale. La expirarea termenului de o lună pentru Părți de a face observații, raportul și concluziile GRETA, împreună cu eventualele comentarii făcute de către autoritățile naționale, sunt făcute publice și trimise Comitetului Părților. Prima rundă de evaluare în încheie sarcina GRETA în ceea ce privește Părțile în cauză, fiind doar prima etapă al unui dialog continuu între GRETA și autoritățile relevante.

Al doilea pilon al mecanismului de monitorizare, Comitetul Părților, este compus din reprezentanții în Comitetul de Miniștri al Părților la Convenție și de reprezentanți ai unor Părți non-membre ale Consiliului Europei. Pe baza rapoartelor GRETA, Comitetul Părților poate adopta recomandările adresate unei Părți cu privire la măsurile care trebuie luate pentru punerea în aplicare a concluziilor GRETA.

REZUMAT

De la ratificarea Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, autoritățile române au luat măsuri laudabile pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, prin adoptarea și actualizarea periodică a legislației anti-traffic, stabilirea cadrului instituțional de acțiune împotriva traficului de persoane, și, în special înființarea Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane (denumită în continuare ANITP) și a 15 centre regionale, precum și introducerea Mecanismului Național de Identificare și Referire (MNIR).

În urma adoptării mai multor strategii naționale de combatere a traficului de ființe umane din 2011 (ultima care acoperă perioada 2006-2010), autoritățile române au întârziat finalizarea a unei noi strategii naționale. GRETA subliniază necesitatea adoptării ca o prioritate, a unei astfel de strategii și consideră necesară consolidarea coordonării și cooperării între toți actorii implicați. GRETA, de asemenea, invitată autoritățile să se asigure că toți profesioniștilor în domeniu le este oferita posibilitatea pregătirii de specialitate care să le permită identificarea victimelor traficului de persoane, asistența și protecția acestora.

În domeniul prevenirii, au fost făcute eforturi substanțiale de către autoritățile române și de organizațiile non-guvernamentale și interguvernamentale active în domeniul combaterii traficului de ființe umane. GRETA a subliniat necesitatea de a lua măsuri pentru a combate stereotipurile și prejudecățile față de victimele traficului de persoane, în special femei și rromi. GRETA, de asemenea, consideră că ar trebui depuse eforturi, ca parte a unei abordări pe termen lung, pentru combaterea cauzelor traficului de persoane, în special prin facilitarea accesului la educație și la locuri de muncă pentru grupurile vulnerabile.

În ceea ce privește asistența și protecția victimelor traficului de ființe umane, în ciuda existenței dispozițiilor juridice, în practică, există probleme în ceea ce privește accesul victimelor de la asistență medicală adecvată și cazare. GRETA este preocupat de faptul că accesul victimelor la asistență și protecție pare să depindă de disponibilitatea lor de a coopera cu agențiile de aplicare a legii. GRETA îndeamnă autoritățile române să se asigure că toate măsurile de asistență prevăzute de lege sunt garantate în practică, prin asigurarea finanțării adecvate pentru asistența victimelor traficului de persoane și asigurarea calității serviciilor oferite.

GRETA constată că există deficiențe în cadrul instituțional și procedural pentru repatrierea și returnarea victimelor traficului de ființe umane și îndeamnă autoritățile române să ia măsuri suplimentare pentru a asigura că returnarea victimelor se face cu respectarea drepturilor victimelor, siguranței și demnității acestora, iar în cazul copiilor, luându-se în considerare cele mai bune interese ale copilului.

GRETA salută eforturile depuse de autoritățile române în domeniul cercetării și a urmăririi penale a cazurilor de trafic, și le încurajează să acorde prioritate în identificarea lacunelor în procedura de investigație și de prezentare a cazurilor în instanța de judecată cu scopul de a asigura că infracțiunile legate de traficului de ființe umane, sunt investigate și urmărite în mod eficient. Asigurarea unui acces eficient la compensarea și la căile de atac pentru victimele traficului de ființe umane ar trebui să fie, de asemenea, o prioritate pentru autoritățile române.

GRETA salută, de asemenea, introducerea unei dispoziții legale cu privire la nepedepsirea victimelor traficului de persoane pentru implicarea lor în activități ilegale, în măsura în care acestea au fost obligate să facă acest lucru. În cele din urmă, GRETA îndeamnă autoritățile române să consolideze măsurile pentru protejarea victimelor traficului de ființe umane, cu respectarea situației speciale a copiilor victime, indiferent dacă au fost sau nu de acord să participe în cadrul procedurilor penale.

I. Introducere

1. România a depus instrumentul de ratificare a Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane ("Convenția"), la 21 august 2006. Convenția, ca atare, a intrat în vigoare la 1 februarie 2008, în urma celei de-a 10 ratificării.
2. După cum s-a stabilit în articolul 36 (1) din Convenție, Grupul de experți privind lupta împotriva traficului de ființe umane ("GRETA") monitorizează punerea în aplicare a Convenției de către Părți. GRETA face acest lucru, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 38 din Convenție și Normele privind procedura de evaluare a punerii în aplicare a Convenției Consiliului Europei privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane de către Părți. Pentru prima etapa de evaluare, GRETA a stabilit un calendar de monitorizare în conformitate cu care Părțile la Convenție au fost împărțite în grupe, România fiind în primul grup de 10 Parti care urmează să fie evaluate în perioada 2010-2011.
3. În conformitate cu articolul 38 din Convenție, GRETA a procedat la examinarea măsurilor luate de România pentru punerea în aplicare a dispozițiilor prevăzute în Convenție. "Chestionarul de evaluare a punerii în aplicare a Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane de către părți - prima rundă de evaluare ", a fost trimis în România pe 11 februarie 2010. Termenul limită de depunere a răspuns la chestionar a fost de 1 septembrie 2010. România a transmis răspunsul său la 31 august 2010.
4. În pregătirea prezentului raport, GRETA a folosit răspunsurile la chestionar de către România, alte informații colectate de GRETA și informațiile primite de la societatea civilă. În perioada 23 - 27 mai 2011A a avut loc o vizită în România. Acesta a fost efectuată de o delegație compusă din:
  - Doamna Vessela Banova, membru al GRETA
  - Domnul Robert Stratoberdha, membru al GRETA
  - Dna Claudia Lam, administrator la Secretariatul Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane.
5. În timpul vizitei, delegația GRETA avut loc întâlniri cu reprezentanți ai ministerelor relevante și cu alte organisme publice (a se vedea anexa II). Delegația GRETA s-a întâlnit cu autoritățile locale implicate în lupta împotriva traficului de ființe umane din Galati.
6. Delegația GRETA a avut întâlniri separate cu reprezentanții organizațiilor non-guvernamentale, (ONG-uri) și ai societății civile, active în domeniul de acțiune împotriva traficului de ființe umane. GRETA este recunoscător pentru informațiile pe care le-au furnizat.
7. Mai mult, delegația GRETA a vizitat un centru de consiliere pentru victimele traficului din București și un adăpost pentru victimele traficului de ființe umane din Galati.

8. GRETA este recunoscător pentru asistența acordată de către persoana de contact desemnată de către autoritățile române, domnul Mihai Serban, ofițer de poliție din Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane, Ministerul Administrației și Internelor.

9. O versiune a proiectului de raport a fost adoptată de către GRETA la a 11-a reuniune (20-23 septembrie 2011) și a fost prezentat autorităților române, la 28 octombrie 2011 pentru comentarii.

Comentariile autorităților române au fost primite după termenul limită de o lună, la 10 decembrie 2011, ca urmare GRETA nu a fost în măsură să adopte raportul final de la a 12-a reuniune (5-9 decembrie 2011). GRETA a adoptat raportul final la reuniunea a 13-a (19-23 Martie 2012).

II. Cadrul național în domeniul luptei împotriva traficului de persoane de ființe umane în România

1. Prezentare generală a situației actuale și a tendințelor în domeniul traficului de persoane de ființe umane în România

10. Potrivit autorităților române, România este în esență, o țară de origine pentru victimele traficului de ființe umane (TFU). Aproape toate victimele traficului de persoane identificate până în prezent au fost cetățeni români, majoritatea dintre ei fiind victime ale traficului de persoane transnațional. Numărul de victime identificate a fost de 1780 în 2007, 1240 în 2008, 780 în 2009 și 1154 în 2010. În ceea ce privește anul 2010, 74% dintre victimele identificate (849 persoane) au fost supuse traficului transnațional, principalele țări de destinație fiind Spania (234 victime), Italia (206 victime), Republica Cehă (87 victime), Cipru (78 victime) și Franța (68 victime). În ceea ce privește traficul intern, au fost 305 de victime identificate în 2010 (adică 26%). Numărul de victime cetăței străini identificați a fost redus: 18 în 2008 (10 victime de sex masculin și opt victime de sex feminin), o victimă în 2009, precum și două victime de sex feminin în 2010. Autoritățile române au indicat că numărul de victime de naționalitate română identificate în prima jumătate a anului 2011 (488) a crescut cu 29% față de cu aceeași perioadă în 2010. Șase cetățeni străini au fost identificați ca victime ale exploatării sexuale și exploatării prin muncă în agricultură, în prima jumătate a anului 2011¹.

11. În 2010, principalele forme de exploatare au fost prin muncă (503 de victime identificate, și anume 43% din numărul total) și cea sexuală a victimelor traficului de persoane (482 de victime identificate, și anume 42%); Mai mult, 112 victime au fost

¹ Raportul Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane, *Analiza privind situația victimelor identificate în primul semestru 2011*, disponibil pe site-ul Agenției:

<http://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/Evaluarea%20semestriala%202011.pdf>

supuse la cerșetorie forțată, șase la furtul forțat și șase la pornografie. Femeile au constituit majoritatea victimelor identificate (56%).

12. În ceea ce privește traficul de minori, 307 de victime au fost identificate în 2010, 88% dintre care au fost de sex feminin. Marea majoritate a victimelor minore (239) au fost exploatate sexual. Ceilalți copii identificați au fost traficați în scopul exploatării în agricultură și construcții (17 victime), cerșetorie fortata (19 victime), pornografie (5 victime) sau comiterea de furturi (3 victime). Întrucât adulții sunt în mare parte victime ale traficului transnațional, autoritățile române au indicat faptul că 71% din victimele minore ale traficului de persoane (217 victime), au fost traficate la nivel național. Pentru celelalte victime minore, țările de destinație au fost în principal, țările Uniunii Europene, în special în Italia (45 victime), Spania (20 victime) și Germania (9 victime).

2. Prezentare generală a cadrului juridic și a politicilor în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane

a. Cadrul legal

13. La nivel internațional, în plus față de Convenția Anti-Trafic a Consiliului Europei, România este parte a Organizației Națiunilor Unite (ONU), Convenția împotriva criminalității organizate transnaționale și a Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special femei și copii, ratificat la 4 decembrie 2002. România este, de asemenea, parte la Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW) și Convenția privind drepturile copilului și Protocolul său adițional privind vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă (ambele din care aceasta ratificat în ...). Mai mult, România a aderat la o serie de convenții ale Consiliului Europei în materie penală, care sunt relevante pentru lupta împotriva traficului de ființe umane².

14. Odată cu aderarea la Uniunea Europeană (UE) la 1 ianuarie 2007, România a trebuit să țină cont de legislația UE în domeniul combaterii traficului de ființe umane, în special Directiva 2011/36/EU a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protejarea victimelor sale; Directiva 2004/81/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind permisul de ședere eliberat resortisanților țărilor terțe care sunt victime ale traficului de ființe umane sau care au fost obiectul unei acțiuni de facilitare a imigrației ilegale, și care cooperează cu autoritățile competente; Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracțiunilor, precum și Decizia-cadru 2001/220/JAI din 15 martie 2001 a Consiliului Uniunii Europene privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale.

---

² În particular Convenția privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale; Convenția europeană privind asistența reciprocă în materie penală și protocoalele sale adiționale, Convenția europeană privind extrădarea și protocoalele sale adiționale, Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor penale; Convenția privind transferul persoanelor condamnate și Protocolul său adițional, Convenția europeană privind transferul de proceduri în materie penală, Convenția Europeană pentru compensarea victimelor infracțiunilor violente, și Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică.

15. Trebuie subliniat faptul că articolul 11 (2) din Constituția României prevede că "Tratatele ratificate de către Parlament, în conformitate cu legislația în vigoare, fac parte din dreptul intern", în timp ce articolul 20 (2) prevede că, în cazul unei neconcordanțe între tratatele privind drepturile omului la care România este parte și legea națională, tratatele privind drepturile omului prevalează, cu excepția cazului în care Constituția sau legile române conțin dispoziții mai favorabile.

16. În ceea ce privește legislația națională, Legea nr 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (denumită în continuare "Legea Anti-Trafic") a fost adoptată la 21 noiembrie 2001 și a intrat în vigoare la 11 decembrie 2001. De-a lungul anilor, dispozițiile prezentei legi au fost modificate și completate de mai multe ori, cele mai recente modificări datand din luna mai 2011 (în conformitate cu Ordonanța de Urgență a Guvernului nr 41 din 3 mai 2011³). Legea anti-traffic prevede măsuri de prevenire a traficului de ființe umane și protecție și asistență pentru victimele sale, inclusiv înființarea de adăposturi pentru cazarea temporară a victimele traficului de persoane. Acesta conține, de asemenea, dispoziții care incriminează traficul de ființe umane și alte infracțiuni conexe. Noul Cod Penal (CP), care a fost adoptat în 2009, dar nu este încă în vigoare, conține dispoziții care incriminează TFU, care vor înlocui prevederile Legii Anti-Trafic (a se vedea punctul 175).

17. Un număr de alte acte normative interne au relevanță pentru lupta împotriva traficului de ființe umane și protecția victimelor sale, în special:

- Legea nr 116/2002 pentru prevenirea și combaterea marginalizării sociale;
- Legea nr 682/2002 privind protecția martorilor;
- Legea nr 211/2004 privind unele măsurile pentru a asigura protecția victimelor infracțiunilor (denumită în continuare: "Legea de protecție a victimelor infracțiunilor"), care precizează drepturile victimelor infracțiunilor, inclusiv victimele traficului de ființe umane (de exemplu, informații cu privire la drepturile, căile de atac, consiliere psihologică, asistență juridică gratuită);
- Legea nr 39/2003 pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate;
- Legea nr 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;
- Legea nr 508/2004 privind organizarea și funcționarea Departamentului pentru Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (traficului de ființe umane intră sub incidența responsabilității acestui departament);
- Legea nr 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.

18. În ceea ce privește legislația secundară în cauză, următoarele documente sunt relevante pentru lupta împotriva traficului de ființe umane:

- Hotărârea Guvernului nr 299/2003 privind regulamentul de aplicare a Legii anti-traffic;
- Hotărârea Guvernului nr 1443/2004 privind procedura de repatriere a minorilor neînsoțiti și măsuri de acțiune în interesul lor superior;

---

³ Schimbări ale legislației Anti-Trafficking au fost de asemenea introduse prin Ordonanța de Urgență OUG No. 143 din 24 octombrie 2002, Legea 39 din 21 Ianuarie 2003, OUG No. 79 din 14 Iulie 2005, Legea 287 din 11 Octombrie 2005 și Legea Nr. 230 din 30 Noiembrie 2010.

- Hotărârea Guvernului nr 1584/2005 privind înființarea, funcționarea și organizarea Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane;
- Hotărârea Guvernului nr 1238/2007 pentru aprobarea standardelor naționale de asistență specializată oferită victimelor traficului de persoane;
- Ordinul comun 286/2007 din 31 august 2007 privind înființarea, organizarea și funcționare Grupului de lucru tematic pentru coordonarea activităților naționale de protecție și asistență a victimelor traficului de persoane;
- Ordinul comun 335/2007 din 29 octombrie 2007 privind aprobarea și Mecanismul Național de Identificare și Referire a victimele traficului de persoane.

b. Strategia națională de luptă împotriva traficului de ființe umane

19. Din 2001, Guvernul român a adoptat o serie de strategii de combatere a traficului de ființe umane, precum și pentru a aborda problema exploatării prin munca a copilului. Un Plan Național de Acțiune împotriva Traficului de Copii pentru perioada 2004-2007 a fost adoptat prin Hotărârea Guvernului nr 1295/2004. În 2006, Guvernul a adoptat Strategia Națională împotriva Traficului de Persoane pentru perioada 2006-2010, care a fost însoțită de un Plan Național de Acțiune pentru perioada 2006-2007 și un altul pentru perioada 2008-2010. Strategia 2006-2010 a avut ca obiective crearea unui sistem național integrat de monitorizare a traficului de persoane, coordonarea inter-instituțională, prevenirea traficului de persoane, protecție, asistență și reintegrarea socială a victimelor, investigare și urmărire penală a traficanților, precum și cooperarea internațională.

20. O nouă strategie de acțiune împotriva traficului de persoane a fost inițial destinată să acopere anii 2011-2015 dar este, în cele din urmă probabil pentru a acoperi perioada 2012-2016. Această strategie și primul plan de acțiune pentru punerea în aplicare este încă în curs de elaborare. Autoritățile române au anunțat că problematicile referitoare la prevenirea, protecția, asistența și reintegrarea victimelor, monitorizarea, evaluarea și informarea, precum și cooperarea inter-instituțională și internațională vor forma direcțiile prioritare ale acestei strategii. La momentul scrierii acestui raport, proiectul de strategie nu a fost încă finalizat în vederea adoptării sale.

3. Prezentare generală a cadrului instituțional de luptă împotriva traficului de ființe umane

a. Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane

21. Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane ("ANITP") a fost înființată în mai 2006 în temeiul Hotărârii de Guvern nr 1584/2005 din 8 decembrie 2005 (a se vedea punctul 18). ANITP a fost creat ca un organ de specialitate al administrației publice cu personalitate juridică și a înlocuit fostul Oficiu Național de Prevenire a Traficului de Persoane, care era subordonat Inspectoratului General al Poliției Române. Prin Hotărârea Guvernului nr 1083/2006 din 26 august 2006, Agenția a fost redenumită Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane și responsabilitățile sale au fost

extinse pentru a acoperi și alte domenii de acțiune împotriva traficului, în plus față de prevenire și monitorizare a asistenței acordate victimelor.

22. ANITP a fost inițial direct subordonat ministrului Administrației și Internelor. Cu toate acestea, prin Hotărârea Guvernului nr 20/2009 din 11 martie 2009, acesta a fost plasat sub autoritatea Inspectoratului General al Poliției Române din cadrul Ministerului Administrației și Internelor. Prin Hotărârea Guvernului nr 460/2011 din 11 mai 2011, Agenția a fost re-instalată pe fosta sa poziție, și anume direct sub autoritatea ministrului Administrației și Internelor.

23. ANITP coordonează, evaluează și monitorizează politicile naționale în domeniul luptei împotriva traficului de persoane și măsurile întreprinse pentru protecția și asistența victimelor. Elaborează, de asemenea, strategii naționale care sunt aprobate de Guvern și coordonează punerea în aplicare a planurilor de acțiune de către instituțiile publice și organizațiile non-guvernamentale (ONG-uri). Agenția colectează, procesează și analizează date prin gestionarea sistemului național integrat pentru monitorizarea și evaluarea traficului de ființe umane (Denumit în continuare prin acronimul său român "SIMEV"). Este, de asemenea, punctul național de contact pentru organizațiile internaționale care lucrează în domeniul de acțiune împotriva traficului de persoane. Mai mult, ANITP este responsabilă pentru monitorizarea funcționării Mecanismului Național de Identificare și Referire (a se vedea punctul 34).

24. ANITP are 15 centre regionale (unul pentru fiecare curte de apel), care monitorizează punerea în aplicare a politicilor naționale împotriva traficului de ființe umane la nivel local și sprijină Agenția în proiectarea măsurii preventive și de evaluare a situației victimelor traficului de ființe umane la nivel local, cu scopul de identificare a mijloacelor de asistență de specialitate. Aceste centre regionale joacă, de asemenea, rolul de intermediar între agențiile de aplicare a legii și furnizorii de asistență în cadrul MNIR pentru victimele traficului (a se vedea punctul 117).

25. Personalul agenției cuprinde un director și un director adjunct, numiți de către ministrul Administrației și Internelor, precum și un număr de 88 de funcționari (ofițeri de poliție și funcționari publici). Hotărârea de Guvern nr 460/2011 stabilește numărul de angajați ai Agenției la maxim 95 (Inclusiv personalul din centrele regionale). Agenția este organizată din mai multe structuri: Serviciul Monitorizare, Evaluare și Coordonare Victime (printre altele, gestionează baza de date SIMEV), Centrul de Cercetare și Informare Publică; Serviciul Cooperare Inter-instituțională și Proiecte Naționale de Prevenire și Unitatea de Implementare programe și Relații Internaționale, precum și serviciile de suport. Fondurile necesare pentru funcționarea Agenției și a activităților conexe sunt furnizate de către bugetul de stat, prin Ministerul Administrației și Internelor. Agenția poate primi, de asemenea, fonduri din alte surse, inclusiv donații.

26. Centrul de Cercetare și Informare Publică din cadrul ANITP este responsabil pentru efectuarea de studii și analize a situației traficului de ființe umane și a tendințelor acestuia. Acest centru este, de asemenea, o interfață a Agenției cu publicul larg.

b. Grupul Inter-ministerial de lucru pentru combaterea traficului de persoane

27. Grupul inter-ministerial de lucru pentru coordonarea și evaluarea activităților de prevenire a traficului de persoane a fost creat prin Hotărârea Guvernului nr 299/2003. A fost redenumit ulterior Grupul Interministerial de Lucru pentru Combaterea Traficului de Persoane (GIL). În prezent, următoarele instituții sunt membri ai grupului de lucru:

- Ministerul Justiției
- Ministerul Afacerilor Externe
- Ministerul Administrației și Internelor
- Ministerul Public
- Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
- Ministerul Sănătății
- Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

28. Alte agenții, cum ar fi Agenția Națională pentru Romi, Oficiul Român pentru Imigrări în cadrul Ministerului Administrației și Internelor și Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între femei și bărbați, pot fi invitați să ia parte la reuniuni ale GIL. GIL se întrunește ori de câte ori este necesar, de exemplu, în legătură cu proiectele de reformă sau de pregătire a unui raport de către autoritățile naționale sau organisme internaționale. ONG-urile naționale și internaționale, precum și organizații interguvernamentale, cum ar fi Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) și Organizația Internațională a Muncii (OIM), pot fi, de asemenea, invitați să participe. Potrivit autorităților române, o procedură de modificare a cadrului juridic care definește GIL și a funcțiilor și obiectivelor acestuia va fi în scurt timp inițiată.

c. Poliția

29. Direcția de Combatere a Criminalității Organizate din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române este organismul responsabil pentru efectuarea investigațiilor în domeniul crimei organizate, precum și a TFU, indiferent dacă acesta din urmă este parte a criminalității organizate. Există un Serviciu specific pentru Combatere a Traficului de Persoane în cadrul acestei direcții, împărțit în două birouri, unul responsabil de combaterea traficului de ființe umane și altul pentru combaterea traficului ilegal de migranți. În acest departament, există o unitate specializată pentru colectarea de date și schimbul de informații.

30. Fiecare unitate de poliție locală corespunzătoare competenței teritorială a curților de apel cuprinde o unitate de combatere a criminalității organizate, care este responsabilă pentru investigarea a infracțiunilor de trafic de ființe umane la nivel local.

31. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, care este responsabil pentru supravegherea frontierelor naționale și combaterea traficului ilegal de migranți, de asemenea, își exercită competențele referitoare la descoperirea infracțiunilor de trafic și de identificare a victimelor traficului de ființe umane (a se vedea punctul 119).

d. Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Crimă Organizată și Terorism din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

32. Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Crimă Organizată și Terorism din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (denumit în continuare: "DIICOT") a fost înființat prin Legea Nr 508/2004 (a se vedea punctul 17). Acesta este responsabil pentru investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor TFU și are un birou central, precum și servicii regionale pentru fiecare curte de apel și fiecare tribunal. La nivel central, în cadrul Serviciului pentru Prevenirea și Combaterea Criminalității Organizate, există un Oficiu pentru Combaterea traficului de ființe umane și Migrantși, cu un număr de procurori specializați. Activitatea de cooperare între DIICOT și autoritățile competente din alte țări se efectuează de către Oficiul pentru Cooperare, reprezentare și asistență judiciară internațională.

e. Mecanismului Național de Identificare și Referire

33. Mecanismul Național de Identificare și Referire pentru victimele traficului de ființe (denumit în continuare: "MNIR") a fost înființat prin Ordinul comun 335/2007 din 29 octombrie 2007 adoptat de ministrii Administrației și Internelor, Educației, Cercetării și Tineretului, Sănătății Publice, Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, de Afaceri, Externe, Justiție, Procurorul General și Președintele (fostei) Autorități pentru Protecția Drepturilor Copilului.

34. MNRI stabilește cadrul și principiile generale aplicabile pentru identificarea și referirea victimelor traficului de persoane. În conformitate cu aceasta, accesul la serviciile de protecție și asistență ar trebui să fie oferit tuturor victimelor traficului de ființe umane, fără nici o discriminare și indiferent de decizia victimei de a participa sau nu în cadrul procedurilor penale. ANITP este responsabil pentru monitorizarea funcționării MNRI. În plus, în conformitate cu MNRI și în conformitate cu articolul 27 (2) din Legea Anti-Trafic, toate instituțiile și organizațiile implicate în mecanismul de referire trebuie să coopereze și desemnează în acest scop, un reprezentant ale cărui date de contact trebuie să fie puse la dispoziția tuturor partenerilor.

f. Grupul tematic de lucru pentru coordonarea activităților naționale pentru protecția și asistența victimelor traficului de persoane

35. Grupul tematic de lucru pentru coordonarea activităților naționale pentru protecția și asistența victimelor traficului de persoane a fost înființat pentru a analiza programele de asistență, a rezolva practic problemele prin punerea în aplicare a măsurilor de asistență, a face propuneri de modificări legislative și de a pregăti rapoarte periodice de activitate.

36. Membrii Grupului tematic de lucru sunt ANITP, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul de Administrației și Internelor.

g. Instituțiile publice cu atribuții în protecția copilului

37. Autoritățile publice responsabile pentru protecția copiilor joacă un rol-cheie în prevenirea traficului de copii, precum și în asistența și protecția victimelor copii. Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Familiei și Copilului, care a fost înființată în 2004, a jucat un rol important în toate acțiunile care vizează combaterea traficului de copii. Cu toate acestea, această autoritate a fost dizolvată în 2008, prin Hotărârea Guvernului nr 860/2008 de reorganizare a structurilor guvernamentale de protecție a copiilor și de adoptare a unei noi politici integrate. Rolul său este acum îndeplinit de către Direcția Generală pentru Asistență Socială și Protecție a Copilului (denumit în continuare: "DGASPC"), în cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale. Această Direcție Generală cuprinde o unitate specializată în lupta împotriva traficului de copii și alta specializată în lupta împotriva muncii copilului. În plus, Comitetul Național privind Munca Copilului este responsabil de coordonarea politicilor naționale împotriva traficului de copii.

h. Organizațiile neguvernamentale

38. În România, ONG-urile joacă un rol-cheie în prevenirea traficului de ființe umane și protecția și asistență victimelor. O coaliție de ONG-uri numite "Antitrafic" a fost înființată în 2004. Unele ONG-uri, cum ar fi AIDRom, Caritas București, Focus Child, Salvați Copiii România și Terre des Hommes România, sunt în principal implicate în activități de prevenire. Alte ONG-uri sunt implicate în asistență acordată victimelor, cum ar fi ADPARE, Generatie Tanara România și Reaching Out. Ultimele două administrează adăposturi pentru victimele TFU.

39. Toate documentele legale și politice referitoare la lupta împotriva traficului de ființe umane recunosc rolul important al ONG-urilor. De exemplu, în conformitate cu articolul 3 din Legea Anti-Trafic, ONG-urile și alți reprezentanți ai societății civile dezvoltă, independent sau în colaborare, activități pentru prevenirea traficului de ființe umane, mai ales a femeilor și copiilor, alături de autoritățile publice competente. ONG-urile nu sunt membri ai ANITP și nici GIL. Dar ele pot fi invitate să participe la reuniunile GIL, astfel cum este prevăzut în Hotărârea Guvernului nr 299/2003 de constituire a GIL. Mai mult, ANITP cooperează strâns cu ONG-urile active în domeniul de acțiune împotriva traficului de ființe umane și poate să le acorde uneori sprijin financiar, deși acest lucru nu pare că s-a întâmplat din 2009 (a se vedea punctul 139 de detalii suplimentare de finanțare publică pentru ONG-uri).

III. Implementarea Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane de către România

1. Integrarea conceptelor de bază și definițiilor din Convenție în dreptul intern

a. Drepturile omului, punct de plecare în abordarea luptei împotriva traficului de ființe umane

40. Articolul 1 alineatul (1) litera (b) din Convenție stabilește că unul din scopurile sale este acela al protecției drepturilor omului, victimelor traficului de persoane. În plus, articolul 5 (3) include obligația pentru Părți de a promova implementarea și evaluarea politicilor și programelor de prevenire a traficului de ființe umane bazată pe respectarea drepturilor omului. Principala valoare adăugată a Convenției este de perspectiva bazată pe drepturile omului și protecția victimelor. În aceeași măsură, principiile și liniile directoare cu privire la drepturile omului ale Organizației Națiunilor Unite subliniază faptul că "drepturile persoanelor traficate trebuie să fie în centrul tuturor eforturilor de prevenire și combatere a traficului și pentru a proteja, sprijini și oferi despăgubiri victimelor⁴".

41. TFU constituie o ofensă adusă demnității și a libertăților fundamentale ale ființei umane și prin urmare, o încălcare gravă a drepturilor omului. GRETA subliniază obligațiile statelor de a respecta, îndeplini și proteja drepturile omului, inclusiv prin asigurarea respectării de către actori non-guvernamentali, în conformitate cu obligația de rezultat. Abordare centrată pe drepturile omului, implică faptul că un stat care nu reușește să îndeplinească aceste obligații poate, de exemplu, să fie tras la răspundere pentru încălcări ale Convenției Europene a Drepturilor Omului⁵. Acest lucru a fost confirmat de către CEDO în hotărârea sa în cazul *Rantsev v. Cipru și Rusia*, în care Curtea a concluzionat că traficului de ființe umane, în sensul articolului 3 (a) din Protocolul de la Palermo și articolul 4 (a) din Convenția împotriva traficului de ființe umane, intră în domeniul de aplicare al articolului 4 din Convenția europeană privind drepturile omului (care interzice sclavia, servitutea și munca forțată). În continuare, Curtea a concluzionat că articolul 4 implică o obligație pozitivă de a proteja victimele sau potențialele victime, precum și o obligație procedurală de a investiga traficul.

42. GRETA consideră că drepturile omului, ca bază de abordare a luptei împotriva traficului de ființe umane necesită ca Statele Membre să stabilească un cadru cuprinzător pentru prevenirea traficului de ființe umane, de protecție a persoanelor victime ale unei încălcări grave ale drepturilor omului, și de investigare efectivă și urmărire penală a traficantilor. O astfel de protecție include măsuri pentru identificarea corespunzătoare a tuturor victimelor traficului de persoane. Aceasta implică, de asemenea, măsuri de consolidare a drepturilor persoanelor traficate, consolidare printr-o protecție adecvată, asistență și căi de atac, inclusiv de recuperare și reabilitare, non-discriminatorii, indiferent de statutul lor de rezidență. Mai mult, măsuri pentru a preveni TFU ar trebui să fie luate în domeniul socio-economic, de muncă și a politicilor de migrație.

43. GRETA dorește să sublinieze necesitatea ca statele să abordeze, de asemenea, traficul de ființe umane ca o formă de violență împotriva femeilor și pentru a ține seama

⁴ Anexa la raportul Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (E/2002/68/Add. 1), <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/Traffickingen.pdf>

⁵ *Rantsev v. Cyprus și Rusia*, no. 25965/04, paragraful 282, ECHR 2010.

de tipurile de exploatare bazate pe gen, precum și situația specială a copiilor victime ale traficului de persoane, în conformitate cu instrumentele legale internaționale relevante⁶.

44. În ceea ce privește situația din România este în cauză, articolul 1 din Legea împotriva Traficului de persoane se referă la traficul de persoane ca o încălcare a drepturilor omului și un atentat la demnitatea și integritatea persoanei. Mai mult, în conformitate cu Constituția României (a se vedea punctul 15), Convenția Consiliului Europei împotriva traficului de persoane este parte a legislației interne din România și a dispozițiilor sale legale, înlocuind dispozițiile legale naționale în caz de contradicție, cu excepția cazului în care prevederea națională este mai favorabilă în ceea ce privește drepturile omului. Autoritățile române au indicat, de asemenea faptul că, în noul Codul penal, adoptat în 2009, dar care nu a intrat încă în vigoare, infracțiunile legate de TFU sunt considerate ca fiind deosebit de grave, în scopul de a proteja mai bine drepturile victimelor traficului de ființe umane (a se vedea punctul 175).

45. Drepturile omului, ca bază de abordare a luptei împotriva traficului de ființe umane presupune transparență și responsabilitate din partea statului, prin adoptarea unei politici naționale și planuri de acțiune pentru combaterea traficului de ființe umane, coordonarea eforturilor tuturor actorilor relevanți, formarea periodică de profesioniști, de cercetare și de colectare a datelor, precum și asigurarea unei finanțări adecvate pentru punerea în aplicare a tuturor acestor măsuri. Următoarele secțiuni ale acestui raport examinează în detaliu eficiența politicilor și măsurilor luate de autoritățile române în aceste domenii.

- b. Definiția "traficului de ființe umane" și a "victimelor traficului de ființe umane de" în legea română
- i. Definiția infracțiunii de "trafic de ființe umane"

46. În conformitate cu articolul 4 (a) din Convenție, traficul de ființe umane include trei componente: o acțiune ("recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane"); utilizarea anumitor mijloace ("amenințare sau folosirea forței sau a altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, de înșelăciune, abuz de putere sau de o poziție de vulnerabilitate sau prin oferirea sau primirea de plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra altei persoane"), și scopul exploatării ("la un nivel minim, exploatarea prostituției altora sau alte forme de exploatare sexuală, muncă sau servicii forțate, sclavie sau practici similare sclaviei, servitute sau prelevarea de organe"). În cazul copiilor, în conformitate cu articolul 4 litera (c) din convenție, este irelevant dacă mijloacele menționate mai sus au fost utilizate.

---

⁶ Cum ar fi Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și de uz casnic Violența, Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și protocolul facultativ privind vânzarea de copii, copil prostituția și pornografia infantilă, precum și Convenția Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei.

47. Legea română împotriva traficului de persoane prevede o definiție a traficului de ființe umane, care este direct inspirată de definiția de la articolul 3 litera (a) din Protocolul de la Palermo (care, de asemenea, a servit ca bază pentru definiția din Convenția Consiliului European). În conformitate cu articolul 12 (1) din Legea Anti-Trafic "este o infracțiune pentru oricine care recrutează, transportă, transferă, preia sau primește o persoană, prin intermediul amenințării sau utilizării de forță sau alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de putere sau profitând de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau de a-și exprima voința, sau prin acordarea, oferirea sau primirea de plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane având controlul asupra unei alte persoane, în scopul exploatării.

48. În ceea ce privește traficul de copii, Art. 13 (1) din Legea îl definește ca "recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil în scopul exploatării". Această definiție conține numai acțiunea și scopul de exploatare, indiferent de mijloacele folosite.

49. Exploatarea este definită în articolul 2 (2) din Lege, după cum urmează:

- a) executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat ori cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate;
- b) ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire;
- c) obligarea la practicarea prostituției, la reprezentări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau alte forme de exploatare sexuală;
- d) prelevarea de organe;
- e) efectuarea unor alte asemenea activități prin care se încalcă drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

50. Acțiunile care fac obiectul, prin definiție, traficului de ființe umane în Lege sunt identice cu cele din Art. 4 (a) din Convenția Consiliului European. În ceea ce privește lista de mijloace din Lege, GRETA observă că aceasta include "profitând de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau să-și exprime voința". Acest lucru poate fi interpretat ca fiind corespunzătoare "abuzului față de poziție de vulnerabilitate", prevăzută în convenție. Cu toate acestea, termenul de "vulnerabilitate" poate avea un domeniu de aplicare oarecum mai mare decât simplul fapt de a fi în imposibilitatea cuiva de a se apăra sau de a-și exprima voința. După cum s-a arătat la punctul 83 din Raportul Explicativ la Convenție, vulnerabilitatea ar putea, de asemenea, cuprinde situațiile în care o persoană își exprimă voința de a fi exploatată sau, cel puțin acceptă faptul că el / ea este exploatat, dar numai pentru că persoana în cauză este îndemnat să accepte a fi exploatată. GRETA reamintește importanța includerii acestei situații în lista de mijloace, mai ales în cazul unei țări de origine ca România,. În acest sens, GRETA observă că dispozițiile privind TFU, în noul Cod Penal include "profitând de o stare de vulnerabilitate flagrantă", în lista de mijloace.

51. În ceea ce privește definiția exploatării, GRETA constată că Legea Anti-Trafic se referă la o formă de exploatare, care nu este menționată în mod specific în definiția Convenției, și anume prelevarea de țesuturi și de celule. Acest lucru este în

concordanță cu definiția prevăzută în Convenție a listei tipurilor formelor de exploatare, lista ce ramane deschisă și permite legislației naționale să vizeze alte forme de exploatare⁷. În acest sens, GRETA constată că articolul 2 alineatul (2) litera (e) din Legea Anti-Trafic se referă la "alte activități care încalcă drepturile fundamentale ale omului și a libertăților", care, în conformitate cu jurisprudența citată de către autoritățile române, a acoperit cazurile în care victima a fost obligată să se angajeze în activități ilegale și comiterea infracțiunilor (furt, trafic de droguri, etc), și cazurile în care tinerele femeile au fost atrase în străinătate de oferte false de locuri de muncă și obligate să fie mame surrogat.

ii. Definiția "victimei traficului de ființe umane"

52. Convenția definește "victima a traficului de ființe umane" ca "orice persoană fizică care este supusă traficului de ființe umane definit la articolul 4 din Convenție ". Recunoașterea calității de victimă a traficului de persoane, este esențială, aceasta dând naștere la o gama largă de măsuri de protecție și de asistență prevăzute în Convenție.

53. Înainte de revizuirea Legii Anti-Trafic în 2010, legea română nu conținea o definiție a victimei a traficului de ființe umane. Definiția apare într-o legislație secundară, și anume mai sus-menționatul Ordin comun 335/2007 din 29 octombrie 2007 de aprobare a MNRI (a se vedea punctul 33). Aceasta definește victima a traficului de ființe umane ca fiind "orice persoană fizică despre care există informații că a suferit vătămări fizice sau psihice, abuz emoțional, pierderea economică sau o încălcare gravă a drepturile sale fundamentale, prin acțiuni sau inacțiuni care încalcă legislația penală în domeniul combaterii și prevenirii traficului de persoane".

54. În ceea ce privește TFU, în anumite cazuri, în practică, protecția și asistența victimelor depinde prea mai mult de participarea acestora în fazele urmăririi penale⁸. Acest aspect este luat în discuție în cea parte a raportului care se refera la asistența victimelor traficului de ființe umane (a se vedea punctul 142).

---

⁷ A se vedea punctul 85 din Raportul Explicativ al Convenția. În ceea ce privește îndepărtarea de țesuturi și de celule, a se vedea de asemenea, Studiu comun al Consiliului European / Națiunilor Unite privind traficul de organe, țesuturi și celule și a traficului de ființe persoane în scopul prelevării de organe, 2009, p. 79. Potrivit acestuia, "legislația națională poate merge mai departe și să includă în scopul de eliminarea celulelor și a țesuturilor. Acest lucru nu este numai în concordanță cu textul definiției, este, de asemenea, în conformitate cu spiritul de documente, mai ales ca mijloacele și acțiunile utilizate sunt aceleași ca și pentru prelevarea de organe și consecințele potențiale pentru sănătatea victimelor pot fi la fel. De exemplu, în cazul celulelor de reproducere, exploatare are loc în cazul în care sunt eliminate în anumite cantități (o dată sau de mai multe ori), probleme grave de sănătate ar putea rezulta pentru donator. Dacă prelevarea de organe sau de celule are loc din motive medicale (pentru a re-stabili sau de a îmbunătăți starea de sănătate individuală, în cazul unei tumori, etc), nu are loc exploatarea. Prin urmare, este recomandabil să se includă în scop prelevarea a celulelor și țesuturilor în legislația națională. "

⁸ A se vedea, de asemenea, UNICEF, Grupul Inter-ministerial de lucru pentru coordonarea și evaluarea activităților de prevenire și Combaterea Traficului de Ființe Umane, Raportul privind evaluarea politicilor de trafic de ființe umane din România ", subliniind ambiguitate a termenului de "victimă", în special, lipsa unei prevederi legale în ceea ce privește momentul în care o persoană traficată are dreptul la aplicarea de măsuri de asistență și de compensații, p. 100.

55. În 2010, un nou articol 2 (3) a fost introdus în Legea Anti-Trafic, conform căruia "victima traficului de persoane este acea persoană fizică care este subiect pasiv al faptelor descrise la articolul 12 alineatul (traficul de ființe umane), articolul 13 (traficul de copii), articolul 15 (tentativa de a comite traficul de persoane), articolul 17 (facilitarea intrării și șederii cetățenilor străini victime ale traficului) și articolul 18 (pornografie infantilă), indiferent dacă el / ea participă în cadrul procedurilor penale în calitate de parte vătămată " Această definiție este în concordanță cu cea din Convenție. GRETA dorește să sublinieze faptul că nu sunt necesare cerințe suplimentare pentru funcționarii responsabili pentru identificarea victimelor traficului de persoane și acordarea protecției și asistenței.

56. Autoritățile române au declarat că noua definiție a victimei traficului de ființe umane din Lege este aplicabilă pentru orice text juridic de rang inferior, fără a fi nevoie să se modifice acest text. Cu toate acestea, în scopul de a garanta securitatea juridică, **GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să adapteze legislația secundară aferentă, inclusiv dispozițiile Mecanismului Național de Identificare și Referire, în scopul de a asigura faptul că definiția victimei TFU și aplicarea ei în practică sunt pe deplin în conformitate cu definiția prevăzută în Convenția împotriva TFU. Autoritățile trebuie să notifice, de asemenea, toate părțile interesate de conținutul definiției din Legea Anti-Trafic.**

c. Abordarea comprehensivă a luptei împotriva traficului de ființe umane, coordonarea actorilor și a acțiunilor, precum și cooperarea internațională

i. Abordare comprehensivă și coordonare

57. Unul dintre obiectivele Convenției este de a proiecta un cadru global pentru protecția și asistența victimelor și martorilor. Pentru a fi eficientă, orice acțiune națională de combatere a traficului de ființe umane trebuie să fie cuprinzătoare și multi-sectorială, și să ia în considerare expertiza necesară multidisciplinară. Articolul 29 (2) din Convenție cere Părților să ia măsuri pentru a asigura coordonarea la nivel național a politicilor și acțiunilor împotriva traficului de ființe umane, inclusiv prin înființarea de structuri de coordonare.

În plus, Convenția se referă la necesitatea de a coopera și de a construi un parteneriat strategic cu societatea civilă, într- cadru de cooperare de natura a ajuta guvernele să-și îndeplinească obligațiile care le revin în temeiul Convenției (articolul 35).

58. După crearea sa în mai 2006, ANITP a fost responsabilă pentru coordonarea luptei împotriva traficului de ființe umane din România. Coordonarea asistenței și protecției victimelor TFU este furnizată de Mecanismul Național de Identificare și Referire (a se vedea punctul 34) și prin înființarea grupului tematic de lucru (a se vedea punctul 35).

59. Toți actorii guvernamentali și non-guvernamentali întâlniți de GRETA au subliniat buna cooperare cu ANITP precum și rolul esențial de coordonare, atât la nivel central și la nivel local. Cu toate acestea, schimbarea statutului ANITP, între 2009 și 2011 (când a

fost plasat în cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, a se vedea punctul 22) se pare că a îngreunat pentru ANITP rolul de coordonare. Toți actorii relevanți și-au exprimat satisfacția cu decizia de a plasa ANITP din nou, direct sub Ministrul Administrației și Internelor, astfel oferindu-se mai mult autonomie și vizibilitate. Având în vedere rolul crucial jucat de ANITP în identificarea, referirea și de asistența victimelor traficului de ființe umane, este important faptul că este percepută nu ca o agenție de aplicare a legii ci mai degrabă ca un organism de furnizarea de asistență socială, de protecție și de reintegrare. În plus, și prin derogare de la aceste schimbări instituționale, unii dintre interlocutorii GRETA au subliniat necesitatea de a se asigura că ANITP beneficiază de resurse umane și financiare adecvate pentru îndeplinirea sarcinilor sale.

60. În 2004, mai multe entități au fost stabilite să coordoneze lupta împotriva exploatarei prin munca a copilului, gestionând într-o oarecare măsură traficul de copii (a se vedea punctul 37). Printre aceste entități, Comitetul Național Director pentru Munca Minorilor, în cadrul caruia era inclus și un reprezentant al ANITP, a cuprins un Sub-Grup cu referire la traficul de copii în cadrul Grupului de lucru privind munca copilului. Scopul acestui grup a fost de a pune în aplicare Planul Național de Acțiune în domeniul traficului de copii (2004-2007). În 2008, Guvernul României a adoptat o abordare integrată a protecției copiilor, care este orientată spre combaterea nu numai a problemelor de TFU, dar și de altă natură, cum ar fi violența în familie. Autoritățile române au indicat faptul că această abordare este complementară și nu înlocuiește una specifică traficului de copii.

61. Anumiți factori legați de situația economică și socială a țării, lipsa de resurse la dispoziția autorităților au avut efecte adverse asupra efortului global împotriva traficului de persoane (a se vedea punctul 170). Într-un context de o descentralizare generală a activităților publice, inclusiv în domeniul TFU și de protecție a copiilor, GRETA a fost informat cu privire la diferențe semnificative, în calitatea asistenței acordată victimelor traficului de ființe umane de către actorii locali, cum ar fi centrele regionale ale ANITP sau regionale, direcțiile responsabile de protecția copilului.

62. ANITP publică rapoarte periodice asupra traficului de ființe umane, precum și rapoarte cu privire la realizările obiectivelor stabilite în cadrul planurilor naționale de acțiune (a se vedea punctul 19). În 2005, un raport de evaluare a politicilor antitrafic a fost publicat de GIL în cooperare cu UNICEF.

63. La momentul adoptării prezentului raport, GRETA constată că strategia de acțiune împotriva traficului de ființe umane destinată să acopere perioada 2012-2016 este încă în curs de pregătire. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să adopte ca o chestiune de prioritate noua strategie anti-traffic.

64. GRETA, de asemenea, consideră că autoritățile române ar trebui să:

- Consolideze coordonarea și cooperarea între organismele guvernamentale, precum și între autoritățile centrale și autoritățile locale, cu scopul de a se asigura că toate aspectele traficului de persoane și toate regiunile din România sunt integrate în eforturile întreprinse pentru combaterea traficului de ființe umane;

- invite sistematic reprezentanții ONG-urilor pentru a participa la reuniunile Grupurilor Inter-Ministeriale de Lucru privind combaterea traficului de ființe umane, precum și să asigure implicarea acestora în dezvoltarea de politicilor anti-trafic.

65. Mai mult, având în vedere rolul crucial jucat de ANITP în domeniul de coordonare a activităților naționale în domeniile de identificare, referire și asistență a victimelor traficului de ființe umane, GRETA îndeamnă autoritățile române să se asigure că ANITP are alocate suficiente resurse umane și financiare care să îi permită să își îndeplinească atribuțiile diferite într-un modul cât mai eficient.

66. GRETA, de asemenea, încurajează autoritățile române să ia măsuri pentru a aloca și a asigura fondurile corespunzătoare din bugetul central precum și din bugetele autorităților locale activitatilor desfășurate împotriva fenomenului traficului de ființe umane, în consultare cu toți actorii relevanți, și reflectând astfel nevoile reale ale acestora.

67. Mai mult decât atât, GRETA invită autoritățile române să introducă, în plus față de rapoartele guvernamentale privind punerea în aplicare a celor strategii naționale anti-trafic, o evaluare periodică independentă atât ca un instrument de apreciere a impactului acestor activități cât și pentru planificarea viitoarelor politici și măsuri de combatere a traficului de ființe umane

ii. Formarea profesioniștilor

68. De-a lungul anilor, profesioniștii care își desfășoară activitatea în domeniul prevenirii traficului de ființe umane, protecției victimelor acestuia și pedepsirii traficanților au fost instruiți în cadrul a numeroase proiecte implementate de către organizații neguvernamentale și finanțate de către donatori străini, precum și de către autoritățile naționale. Pentru a menționa doar un exemplu în acest sens, în anii 2009 și 2010, 200 de profesioniști ce își desfășoară activitatea în județe precum Iași și Suceava au fost instruiți în cadrul unui proiect implementat de către organizația Salvați Copiii România în vederea îmbunătățirii cunoștințelor privind protecția copiilor și procedurile de identificare și referire a copiilor – victime ale traficului de ființe umane.

69. Potrivit autorităților române, Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane (ANITP) oferă cursuri de formare pentru alți actori implicați în combaterea traficului de ființe umane, atât din bugetul propriu, cât și din finanțări externe. Personalul ANITP, inclusiv personalul Centrelor Regionale ale ANITP participă în mod regulat la sesiuni de instruire.

70. În ceea ce privește instruirea ofițerilor de poliție pe marginea aspectelor legate de traficul de ființe umane, în cadrul Academiei de Poliție sunt prevăzute sesiuni atât în timpul formării inițiale, cât și în timpul programului de formare. Autoritățile române au raportat faptul că, în anul 2009, sesiunile de instruire pentru ofițerii de poliție specializați pe combaterea traficului de ființe umane au fost organizate și finanțate de Ambasada Statelor Unite ale Americii, având la dispoziție un buget de 40 000 USD.

71. Formarea în domeniul traficului de ființe umane este oferită personalului diplomatic care lucrează în cadrul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare de către centrul de formare a personalului consular din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

72. Formarea specializată a magistraților cu privire la infracțiunea de trafic de ființe umane este organizată ca parte a programului de formare inițială și continuă a judecătorilor. Cu toate acestea, GRETA a fost informată asupra faptului că aceste sesiuni de formare sunt opționale. Acest lucru semnifică faptul că judecătorii nu au nici obligația, dar nici oportunitatea de a urma sesiuni de formare multidisciplinare oferite, de exemplu, de psihologi care le-ar putea ridica gradul de conștientizare asupra situației victimelor traficului de persoane.

73. GRETA salută eforturile realizate de către autoritățile române pentru a forma profesioniști care își desfășoară activitatea în domeniul prevenirii traficului de persoane și al protecției victimelor acestuia (cu toate acestea, a se vedea paragrafele 123 și 145). În ciuda acestor eforturi, unele organizații neguvernamentale și-au exprimat îngrijorarea cu privire la atitudinea unor oficiali ai autorităților de aplicare a legii și ai personalului judiciar care au raportat faptul că tratează victimele traficului de persoane mai degrabă ca și „prostitute” sau „criminali” decât ca și victime ale unei încălcări grave a drepturilor omului. Mai mult decât atât, discriminarea și prejudiciul suferit de romi au un efect indirect asupra atitudinii personalului din serviciul public cu privire la victimele de origine romă (a se vedea paragraful 105). Acesta subliniază nevoia de a sensibiliza autoritățile de aplicare a legii și personalul judiciar la situația victimelor traficului de ființe umane.

74. GRETA invită autoritățile române să elaboreze viitoarele programe de formare în vederea îmbunătățirii cunoștințelor și competențelor profesioniștilor, pentru a permite identificarea victimelor traficului de persoane și oferirea de asistență și protecție prin acordarea unui accent deosebit sesiunilor de instruire multidisciplinare pentru funcționarii de aplicare a legii și judecători. De asemenea ar trebui oferite sesiuni de formare personalului care lucrează în adăposturile pentru adulți și pentru copii – victime ale traficului, cât și personalului care lucrează cu copii aflați în situații dificile sau în îngrijire instituțională.

75. GRETA consideră, de asemenea că, în timpul formării o atenție deosebită ar trebui acordată pentru depășirea atitudinilor negative și a prejudecăților înrădăcinate vis-à-vis de victimele traficului de persoane, inclusiv a celor de origine romă.

76. În ceea ce privește formarea funcționarilor de aplicare a legii, GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să vizeze dezvoltarea abilităților pentru munca de investigație proactivă, în special în domeniul traficului de ființe umane în scopul exploatarei prin muncă (a se vedea, de asemenea, paragraful 122).

iii. Colectarea datelor și cercetarea

77. Sistem Național Integrat de Monitorizare și Evaluare a Traficului de Persoane (SIMEV), care este gestionat de către ANITP a devenit pe deplin operațional în anul 2007. Acest sistem este considerat a fi un instrument important pentru monitorizarea

asistenței acordate victimelor traficului de persoane, înțelegerea amplitudinii și tendințelor traficului de ființe umane în și din România, diseminarea de date tuturor instituțiilor interesate și elaborarea de noi strategii. Numai personalul ANITP are acces deplin la sistem, în timp ce Poliția și DIICOT au acces numai la datele de care au nevoie pentru a îndeplini atribuțiile lor. Unele date sunt partajate cu alte instituții, cum ar fi Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, iar datele statistice sunt publicate, în special prin rapoarte trimestriale. Printre organismele care furnizează date pentru a fi completate în sistem sunt incluse Poliția de Frontieră, Serviciul de Combatere a Criminalității Organizate din cadrul Poliției, DIICOT, instanțele judecătorești, cele 15 centre regionale ale ANITP, adăposturile pentru victimele traficului de ființe umane, autoritățile locale, școlile și inspectoratele școlare, și organizații neguvernamentale relevante.

78. Datele colectate prin intermediul SIMEV vizează în principal identificarea victimelor traficului de ființe umane și protecția și asistența acordată acestora. Potrivit tuturor actorilor relevanți, informațiile cu privire la victimele traficului de ființe umane ce au fost colectate sunt complete și fezabile, deși ar trebui să fie colectate mai multe date privind compensațiile solicitate și obținute de victimele traficului de persoane în fața instanțelor judecătorești (a se vedea, de asemenea, paragraful 163). Există o bază de date separată pe traficanți, care este gestionată de către Direcția pentru Combaterea Criminalității Organizate din cadrul Poliției. La rândul său, Ministerul de Justiție, adună date cu privire la investigațiile, urmărirea penală și condamnările cu privire la cazurile de trafic și le transmite ANITP.

79. Potrivit unui raport publicat în 2009⁹, persoanelor nu le era cerut inițial acordul cu privire la introducerea datelor în baza de date SIMEV care conținea, de asemenea, numele victimelor. Cu toate acestea, acest lucru a fost schimbat și acum este întotdeauna cerut consimțământul, iar persoanele vizate pot rămâne anonime dacă solicită acest lucru, fiecare persoane fiindu-i atribuit un număr care este introdus în sistem.

80. Centrul de Cercetare și Informare Publică al ANITP este responsabil pentru efectuarea de cercetări cu privire la fenomenul traficului de ființe umane, analizează riscurile asociate cu identificarea de noi tendințe, destinații, factori și cauze ale traficului de ființe umane. O serie de proiecte de cercetare au fost realizate de către ANITP, de cele mai multe ori în cooperare cu alte organisme. De exemplu, în 2010, în cadrul proiectului REACT (a se vedea paragraful 92) ANITP, în colaborare cu Salvați Copiii Italia a publicat un "Raport de cercetare copil prietenos de la Exploatarea Internet și Copilului". În cadrul Proiectului de Twinning Phare RO2006/IB/JH 08 (a se vedea paragraful 91), în anul 2009, în cooperare cu Institutul Ludwig Boltzmann pentru Drepturile Omului - Austria a fost elaborat "Manualul de cercetare sociologică în domeniul traficului de copii", respectiv "Traficul de copii în România - Studiu asupra procesului de recrutare".

---

⁹ Gatzke, Tretter, Hilken, Douvas, Vamvakaki, *Report on the improvement of the national identification and referral mechanism of victims of trafficking in human beings*, European Union Twinning Project RO2006/IB/JH 08, Final Report, Mission Bucharest 20-24 July 2009, p. 22

81. GRETA salută instituirea mecanismului de colectare a datelor privind traficul de ființe umane, cum ar fi SIMEV, care permite compilarea de informații statistice și permite dezagregarea acestuia (cu privire la sex, vârsta, tipul de exploatare, țara de destinație etc.). GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să continue eforturile în vederea îmbunătățirii colectării de date statistice privind compensațiile acordate victimelor traficului de ființe umane. Mai mult, Ministerul Justiției ar trebui să analizeze datele colectate privind anchetele, urmărirea penală și condamnările. Acest lucru ar trebui să fie însoțit de toate măsurile necesare pentru a respecta dreptul persoanelor vizate la protecția datelor cu caracter personal.

iv. Cooperarea internațională

82. Mai mult decât atât, GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să continue să sprijine cercetarea în domeniul traficului de ființe umane – ca sursă importantă de informații pentru măsurile politice viitoare. Domeniile în care este necesară cercetarea include traficul național, traficul de bărbați și traficul de străini, în scopul exploatării prin muncă.

83. Convenția cere Părților să coopereze între ele, „în cea mai mare măsură posibilă”, în vederea prevenirii și combaterii traficului de ființe umane, asigurării protecției și asistenței victimelor, și investigării infracțiunilor conexe (Articolul 32).

84. Cooperarea judiciară internațională în materie penală în România este reglementată prin Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală. Mai mult, Legea anti-traffic conține o prevedere în temeiul căreia un punct de contact va fi stabilită în cadrul Ministerului Administrației și Internelor și la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pentru a realiza schimburi de informații în ceea ce privește cercetarea și urmărirea penală a infracțiunilor în temeiul legii, cu instituții similare din alte țări (Articolul 46). La nivelul Poliției Române există un Centru de Cooperare Internațională, responsabil pentru schimbul de informații în cadrul cooperării polițienești internaționale. În cadrul DIICOT acest rol îi revine Biroului pentru Cooperare, Reprezentare și Asistență judiciară internațională.

85. În plus, România este parte la o serie de acorduri multilaterale privind asistența juridică reciprocă ce se aplică pentru infracțiunea de trafic de ființe umane¹⁰. Schimbul de informații este, de asemenea, realizat în cadrul Europol, INTERPOL și Centrului de Aplicare a Legii din Sud-Estul Europei (SELEC)¹¹. Mai mult, transmiterea spontană de

¹⁰ Aceste acorduri includ Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane (Protocolul de la Palermo) și Convenția europeană privind asistența reciprocă în materie penală din 20 aprilie 1959 și primul și cel de-al doilea protocol adițional. Autoritățile au făcut referire, de asemenea, la Planul UE privind cele mai bune practici, standarde și proceduri privind combaterea și prevenirea traficului de persoane, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 9 decembrie 2005

¹¹ După intrarea în vigoare a Convenției privind Centrul de aplicare a legii din Sud-Estul Europei la data de 7 octombrie 2011, Centrul Regional privind Inițiativa de Cooperare în Sud-Estul Europei (SECI) a devenit Centrul de Aplicare a Legii în Sud-Estul Europei (SELEC).

informații este posibilă în temeiul articolului 166 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală. Poliția Română participă, de asemenea, la Analiza Fișierului de Lucru privind traficul de ființe umane, creat și administrat de către Europol ("Phoenix"), al cărui scop este de a sprijini Statele Membre UE în cadrul anchetelor privind traficul de ființe umane, prin schimbul de date în anchetele penale și analizele în materie penală.

86. În ceea ce privește acțiunile comune de investigare și anchetă, ofițerii de legătură sunt numiți, în conformitate cu legea anti-trafic, în cadrul Ministerului de Interne, iar magistrații de legătură la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, pentru a asigura o consultare reciprocă cu ofițeri de legătură sau magistrați din alte țări, pentru coordonarea acțiunilor în timpul procedurilor penale. Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală prevede, de asemenea, echipele comune de anchetă (JIT). Pentru a menționa, însă un exemplu de cooperare internațională, o operațiune comună a fost organizată în 2010, în cooperare cu oficiali britanici de aplicare a legii, Europol și Eurojust pentru dezmembrarea unui grup infracțional implicat în mai multe activități ilegale, inclusiv trafic de ființe umane transnațional, din România în Marea Britanie, caz în care 17 suspecti au fost arestați și 180 de copii au fost identificați ca victime. România a încheiat, de asemenea, o serie de acorduri bilaterale de cooperare, în special cu Franța și Germania, în anul 2010.

87. În ceea ce privește cooperarea internațională în domeniul prevenirii, o serie de proiecte împotriva traficului de ființe umane sunt implementate de către ANITP în cooperare cu organizații internaționale non-guvernamentale și interguvernamentale. Aceste proiecte implică măsuri de sensibilizare în rândul populației din România, și sesiuni de formare pentru profesioniști (a se vedea, de asemenea, paragraful 92).

88. Recunoscând eforturile realizate de către autoritățile române în domeniul cooperării internaționale, în același timp GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să își intensifice eforturile de consolidare a cooperării cu țările de destinație în domeniul prevenirii, protecției victimelor și urmăririi penale a autorilor traficului de ființe umane, pe baza mecanismelor existente și prin introducerea unor proceduri noi ori de câte ori acest lucru se dovedește necesar.

2. Implementarea de către România a măsurilor menite să prevină traficul de ființe umane

9. În conformitate cu articolul 5 din Convenție, părțile trebuie întreprindă acțiuni coordonate pentru prevenirea traficului de ființe umane, cu implicarea organizațiilor neguvernamentale relevante, alte organizații și membri ai societății civile, după caz. Convenția cere părților, în special, să ia măsuri pentru a descuraja cererea, pentru consolidarea controalelor la frontieră și asigurarea integrității, securității și valabilității documentelor de călătorie sau de identitate (Articolele 6 și 9).

a. Măsuri de creștere a gradului de conștientizare și pentru descurajarea cererii

90. În conformitate cu Convenția, măsurile pentru a descuraja cererea pentru serviciile victimelor traficului de persoane, în special femei și copii, ar trebui să fie înțelese ca o obligație pozitivă asupra părților de a adopta și de a consolida astfel de măsuri cu privire la traficul de ființe umane, indiferent de forma de exploatare (a se vedea paragraful 108 din Raportul Explicativ al Convenției). Așa cum este menționat în Principiile Recomandate și Liniile Directoare cu privire la drepturile omului și traficul de ființe umane, strategiile care vizează prevenirea traficului de ființe umane ar trebui să abordeze cererea ca o principală cauză a traficului de persoane¹².

91. Autoritățile române au acordat o atenție deosebită creșterii gradului de conștientizare cu privire la traficul de ființe umane, ca o formă de prevenire, ținând cont de faptul că România este în primul rând o țară de origine. De-a lungul anilor a avut loc un număr mare de campanii și proiecte, organizate de ANITP și organizații neguvernamentale, uneori în cooperare cu parteneri străini sau cu organizații internaționale. În unele cazuri, organizațiile neguvernamentale au organizat campanii de sensibilizare, parțial finanțate de ANITP. În cadrul proiectului Phare mai sus-menționat (a se vedea paragraful 80), ANITP a publicat în anul 2009, un "Ghid practic privind desfășurarea campaniilor de prevenire în domeniul traficului de ființe umane".

92. Pentru a menționa doar câteva exemple de proiecte în domeniul prevenirii traficului de ființe umane:

- Proiectul ROBSI (2007-2010) intitulat "Reducerea numărului de victime române și bulgare traficate în Italia și Spania", co-finanțat de Comisia Europeană și implementat de către ANITP în parteneriat cu Italia, Spania și Bulgaria, cu o campanie internațională pentru prevenirea traficului de ființe umane în cele patru țări partenere, și o abordare diferită în fiecare țară, în funcție de tipul acesteia, respectiv de origine sau de destinație;
- Proiectul REACT privind creșterea gradului de conștientizare și responsabilizare împotriva traficului de copii, în cadrul Programului 2007-2013 Daphne III al UE, implementat de către ANITP;
- Proiectul AGIRE privind măsurile de consolidare a parteneriatului public-privat și de asistență în identificarea copiilor vulnerabili și victimelor traficului de persoane, coordonat de către Salvați Copiii Italia și privind Austria, Grecia, Italia și România;
- Campania Euro 2008, organizată de ANITP în cooperare cu poliția de frontieră și organizații neguvernamentale, intitulată "Traficul de persoane ar putea fi un meci cu miză foarte mare ... chiar viața ta!" care a informat prin intermediul afișelor, broșurilor și pliantelor femeile și copiii care călătoreau în Austria și Elveția cu ocazia Campionatului European de Fotbal;
- Campania împotriva exploatării sexuale a copiilor, organizată de organizația neguvernamentală Salvați Copiii și ANITP și intitulată "Lăsați copilăria copiilor", care

---

¹² Principiul 4 din Anexa la Raportul Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (E/2002/68/Add. 1), <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/Traffickingen.pdf>

viza informarea și formarea profesioniștilor, în scopul prevenirii traficului pentru exploatare sexuală;

- Campania "Traficul de persoane există! Decide azi nu ... mâine!" (Iunie-septembrie 2008) viza zonele turistice din România pe timpul verii, în scopul de a informa turiștii despre problematica traficului de persoane prin intermediul afișelor, programelor radio și concursurilor organizate;

- Campania organizată în perioada mai-septembrie 2008 de ANITP, OIM și Ministerul de Interne din Cehia, intitulată "Muncă în Cehia", care viza avertizarea publicului cu privire la pericolul privind traficul de persoane în scopul exploatarei sexuale pentru cei care călătoresc în scopul de a lucra în Republica Cehă (200 de postere și 2 000 de broșuri au fost distribuite, iar alte activități de conștientizare au fost desfășurate în zonele identificate ca fiind locuri de origine ale potențialelor victime;

- Campania lansată de ANITP <<Ferește-te de ocazii „PERFECTE” cu locuri de muncă „PERFECTE” >> (Iulie 2007-februarie 2008), inclusiv spoturi TV și broșuri de informare a populației cu privire la posibilele pericole atunci când se oferă un loc de muncă în străinătate;

- Campanie în stațiunile de pe litoral, sub sloganul "Liber sub soare! Informează-te! Traficul de persoane nu iartă!", realizată în perioada Iulie - August 2010 de către ANITP și Centrul Regional Constanța. În timpul campaniei Centrului Regional Constanța al ANITP și Fundația World Vision - Biroul Zonal Constanta au desfășurat activități de informare pentru turiști cu privire la trafic și efectele sale ulterioare.

- Masă rotundă privind rolul mass-media în lupta împotriva traficului de ființe umane, organizată de ANITP în parteneriat cu Salvați Copiii România, în București, la data de 23 septembrie 2011.

- Campanie națională de prevenire a traficului de ființe umane, intitulată "Deschide ochii" care a avut ca scop să ofere femeilor tinere informații cu privire la pericolele traficului de

ființe umane, campanie lansată la 20 mai 2011 de către ANITP în parteneriat cu Centrul Rațiu pentru Democrație.

93. Există, de asemenea, au fost o serie de campanii organizate la nivel local de către centrele regionale ale ANITP și organizații neguvernamentale locale, spre exemplu campania intitulată "Traficul de ființe umane este inuman", desfășurată în Timișoara în anul 2007.

94. Printre numeroasele activități de prevenire desfășurate de către organizații neguvernamentale, ar trebui menționate în mod special cele realizate de către organizația Focus Child, specializată în combaterea disparițiilor și a exploatarei sexuale a copiilor, care a implementat mai multe campanii de sensibilizare și informare. Organizația Salvați Copiii România desfășoară, de asemenea, programe de informare și educație pentru prevenirea traficului de ființe umane și în special a copiilor.

95. În domeniul educației, în conformitate cu articolul 8 din Legea Anti-Trafic, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului desfășoară programe educaționale (de sensibilizare, activități de consultanță și educaționale, precum și seminarii), care se axează în domeniul prevenirii traficului de ființe umane, iar grupurile țintă vizate sunt

studenți, elevi și părinți, precum și cadre didactice. Autoritățile române au menționat mai multe proiecte educaționale derulate în școli, care au ales acest subiect în cadrul activităților lor opționale. Elevii sunt sensibilizați cu privire la importanța unei abordări echilibrate de gen și pericolul traficului de ființe umane, în special în timpul cursurilor de educație civică, care sunt obligatorii.

96. O campanie organizată de ANITP între octombrie 2008 și iunie 2009, intitulată "Banii tăi îi îmbogățesc pe traficanți ... Banii tăi ucid suflete!" viza creșterea gradului de conștientizare în rândul potențialilor utilizatori de servicii sexuale și de forță de muncă ieftină, precum și a persoanelor care dau bani la cerșetori, cu privire la consecințele exploatarei sexuale și prin muncă și informarea acestora privind cadrul legal sancționator pentru traficul de ființe umane. A fost implementată, de asemenea, o campanie națională intitulată "Omul cu două fețe" pentru creșterea gradului de conștientizare asupra traficului de ființe umane în scopul exploatarei sexuale și care viza potențiali clienți. Această campanie, care s-a derulat timp de trei luni în anul 2009, a cuprins și un spot TV și unul radio, respectiv afișe în transportul public.

97. Strategia Națională împotriva Traficului de Persoane pentru anii 2006-2010 indică faptul că, în ciuda unui nivel ridicat de conștientizare a publicului asupra traficului de ființe umane, există o prejudecată colectivă față de victime, de multe ori considerate a fi "prostitute", prejudecată ce este frecvent întâlnită în rândul ofițerilor de poliție, procurorilor, judecătorilor, profesorilor și personalului medical și care împiedică identificarea victimelor traficului de ființe umane. GRETA ia act de faptul că evaluarea impactului campaniei de informare și sensibilizare, organizată în cadrul proiectului Phare "Îmbunătățirea capacității instituționale a agențiilor implicate în prevenirea traficului de ființe umane, în conformitate cu standardele europene actuale și cele mai bune practici", a recomandat ca noile campanii în România să abordeze traficul de ființe umane sub aspectul încălcării drepturilor omului, perspectiva de gen a acestui fenomen, precum și discriminarea față de populația de etnie romă.

98. Una dintre activitățile prevăzute în Planul de acțiune 2006-2007 împotriva traficului de persoane a fost dezvoltarea de unei campanii anti-traffic, dedicată grupurilor dezavantajate, inclusiv a populației de etnie romă, care sunt deosebit de vulnerabile la traficul de ființe umane¹³. Autoritățile române nu s-au referit la nici un tip de măsuri recente de sensibilizare care vizează romii, adaptate la situația specifică a acestora. GRETA ia act de faptul că, în cadrul campaniei 2006-2007 "Fii atent! Există un preț pe care trebuie să-l plătești", Agenția Națională pentru Romi a contribuit prin traducerea în limba Romanis a pliantelor realizate în cadrul campaniei și distribuirea acestor pliante în rândul comunităților de romi.

99. GRETA salută eforturile depuse de autoritățile române în domeniul prevenirii traficului de ființe umane. GRETA consideră că acțiunile viitoare în domeniul creșterii gradului de conștientizare ar trebui să fie dezvoltate în funcție de rezultatele ce reies din

---

¹³ Centrul European pentru Drepturile Romilor și Oamenilor cu Nevoi, *Breaking Silence: Traficul în Comunitățile de Romi*, Martie 2011.

evaluarea măsurilor anterioare și să se axeze pe nevoile identificate. În acest context, ar trebui luate măsuri pentru combaterea stereotipurilor și prejudecăților față de victimele traficului de ființe umane, în special femei și romi. Autoritățile române ar trebui să continue, de asemenea, sensibilizarea publicului cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, precum și cu privire la principiul non-discriminării, ca o măsură preventivă împotriva traficului de ființe umane.

100. GRETA salută măsurile luate de autoritățile române pentru a descuraja cererea de servicii oferite de persoanele traficate, și le invită să își continue eforturile în acest domeniu prin abordarea, în special, a celor mai comune forme ale traficului de ființe umane întâlnite în țară.

b. Inițiative sociale, economice și de altă natură pentru grupurile vulnerabile la traficul de ființe umane

101. Unul dintre obiectivele strategice ale Strategiei Naționale împotriva Traficului de Persoane pentru 2006 - 2010 a fost de a reduce amploarea traficului de ființe umane prin consolidarea capacității de auto-protecție a cetățenilor și a societății împotriva acestui fenomen. În conformitate cu articolul 6 (1) din Legea Anti-Trafic, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale este responsabil de aplicarea măsurilor speciale pentru integrarea pe piața muncii a persoanelor cu risc ridicat de a fi traficate, în special a femeilor din zonele foarte sărace și proscrise social. În conformitate cu această lege, ar trebui întreprinse măsuri pentru a stimula companiile care angajează persoane cu risc ridicat de a fi traficate, iar victimele traficului de persoane ar trebui să beneficieze de acces pe piața forței de muncă ca o formă de prevenire. Alte măsuri, cum ar fi dezvoltarea de programe de informare privind piața forței de muncă și de formare profesională, sunt destinate victimelor deosebit de vulnerabile la traficul de persoane și potențialilor angajatori, pentru ca aceștia din urmă să le acorde prioritate prin oferirea de locuri de muncă. În plus, în conformitate cu Legea privind marginalizarea socială, ar trebui să se acorde prioritate tinerilor care provin din plasamente și centre pentru copiii, victime ale traficului de ființe umane atunci când este nevoie ca aceștia să-și găsească un loc de muncă.

102. Pe lângă măsurile care vizează potențialele victime ale traficului de ființe umane, există, de asemenea, o serie de programe care sunt destinate claselor sociale sărace ale societății. De exemplu, Legea privind marginalizarea socială prevede facilitarea accesului la o locuință a persoanelor sub 35 de ani, care nu pot cumpăra o casa din cauza lipsei de resurse sau pentru a ajuta familii mono-parentale.

103. Mai mult, copiii care provin din familii foarte sărace sau familii disfuncționale (din cauza alcoolului, drogurilor, violenței domestice și alte probleme), precum și copiii plasați în orfelinate (case de copii) sunt considerați ca fiind deosebit de vulnerabili la trafic, iar autoritățile române depun eforturi pentru a-i proteja, prin diferite programe și măsuri de asistență.

104. Organizațiile neguvernamentale au atras atenția GRETA asupra altor grupuri

vulnerabile la trafic, care ar trebui să beneficieze de mai multă atenție. Acestea includ în special copiii lăsați de părinții lor, care au plecat la muncă în străinătate. Copiii străzii reprezintă, de asemenea, un grup ce este, probabil, cea mai vulnerabilă țintă a traficantilor, în special în scopul exploatarea sexuală. În timp ce numărul de copii ai străzii din România se consideră a fi diminuat de-a lungul anilor (conform estimărilor recente, acestea sunt între 3 000 și 5 000), măsuri speciale de protecție sunt necesare din partea autorităților.

105. Așa cum este prevăzut în Strategia Națională împotriva Traficului de Persoane pentru perioada 2006-2010, romii sunt un grup vulnerabil, în special din cauza problemei marginalizării sociale strâns legată de un nivel ridicat de prejudecată și de discriminare. Printre problemele cu care se confruntă populația de etnie romă și care ar trebui să fie abordată ca o formă de prevenire a traficului de ființe umane este eliberarea de certificate de naștere. În această privință, legislația românească prevede ca părinții să declare nașterea copiilor către autorități și astfel certificatul de naștere se eliberează gratuit. GRETA dorește să sublinieze importanța asigurării eliberării certificatului de naștere fiecărei persoane la nașterea acesteia (sau cât mai curând posibil după aceea), precum și a tuturor celorlalte tipuri relevante de acte de identitate care ar putea preveni marginalizarea și, prin urmare, riscul de a fi traficate.

106. Subliniind eforturile întreprinse de autoritățile române pentru a preveni traficul de ființe umane, GRETA consideră, în același timp, că aceste eforturi ar trebui să fie intensificate, ca parte a unei abordări pe termen lung destinate să vizeze cauzele traficului, în special prin facilitarea accesului grupurilor vulnerabile, în special femei și romi, la educație și pe piața locurilor de muncă.

107. GRETA, de asemenea, consideră faptul că autoritățile române ar trebui să continue eforturile de consolidare a prevenirii traficului de copii, în special prin înregistrarea tuturor copiilor în registrul de stare civilă și prin identificarea de soluții pentru copiii abandonați de părinții lor care au plecat la muncă în străinătate, precum și a
a copiilor străzii.

c. Măsuri de prevenire a traficului de ființe umane la nivelul frontierei și care să asigure calitatea, securitatea și integritatea documentelor de călătorie și de identitate

108. În conformitate cu articolul 47 din Legea Anti-Trafic, companiile internaționale de transport au obligația de a verifica, în momentul eliberării documentului de călătorie, dacă pasagerii lor sunt în posesia documentelor de identitate cerute pentru intrarea în țara de tranzit sau de primire. Autoritățile române s-au referit la o serie de măsuri menite să consolideze calitatea, securitatea și integritatea documentelor de identitate și de călătorie emise de acestea. În ceea ce privește copiii români, autoritățile au reglementat călătoria lor în străinătate prin solicitarea unei autorizații prealabile de călătorie din partea ambilor părinți. În plus, părinții sunt obligați în conformitate cu legislația română să alerteze autoritățile în termen de 24 de ore, în cazul unui copil dispărut. În ciuda acestor măsuri, GRETA a fost informată că au existat cazuri în care

copiii români au fost transportați în afara României în scopul traficării acestora cu ajutorul actelor de identitate falsificate. Prin urmare, este importantă consolidarea măsurilor de securitate pentru a preveni falsificarea documentelor de identitate, precum și a măsurilor de frontieră pentru a preveni traficului de ființe umane.

109. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să depună eforturi suplimentare pentru a detecta cazurile de trafic de ființe umane în contextul măsurilor de control la frontieră, precum și pentru a consolida securitatea documentelor de identitate, de călătorie și de viză pentru a preveni și detecta traficului.

d. Măsuri care să permită migrația legală

110. Conform Legii Anti-Trafic, Ministerul Afacerilor Externe, prin misiunile sale diplomatice și oficiile consulare din străinătate diseminează informații cu privire la drepturile victimelor traficului de persoane și se asigură asupra faptului că informațiile privind legislația în domeniu din România și din țara gazdă este disponibilă pe site-ul său.

111. Personalul ANITP participă la bursa locurilor de muncă în scopul de a furniza informații cu privire la pericolele asociate traficului transnațional de ființe umane în scopul exploatării prin muncă. Linia telefonică gratuită, înființată în luna august a anului 2007 și gestionată de ANITP servește mai multor scopuri, inclusiv oferirea de sfaturi și informații pentru persoanele care intenționează să lucreze în străinătate. Cu toate acestea, GRETA a fost informată că unele companii de recrutare cu sediul în România au fost implicate în cazuri de trafic de ființe umane (a se vedea, de asemenea, paragraful 197).

112. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să continue sensibilizarea opiniei publice cu privire la pericolele traficului transnațional.

3. Implementarea de către România a măsurilor pentru protejarea și promovare a drepturilor victimelor traficului de ființe umane

a) Identificarea victimelor traficului de ființe umane

113. Art. 10 din Convenție cere Părților să adopte măsuri de identificare a victimelor. Pentru a realiza acest lucru, părțile trebuie să asigure autorităților competente persoane calificate pe linia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și pe linia identificării și sprijinirii victimelor, inclusiv copii. Identificarea unei victime este un proces de durată, astfel încât Convenția prevede faptul că, dacă autoritățile competente au motive întemeiate de a considera că o anumită persoană este victima traficului de persoane, atunci acea persoană nu va fi îndepărtată de pe teritoriul țării până la finalizarea procesului de identificare și va beneficia de asistență conform prevederilor Convenției.

114. Înainte de crearea Mecanismului Național de Identificare și Referire (MNIR) în anul 2007, identificarea victimelor din România era realizată de la caz la caz, fără a avea la

bază o procedură formală, care să fie urmată de actorii relevanți. Identificarea era mai mult reactivă decât proactivă, bazându-se în special pe autodenunțul victimei și pe eficiența organizațiilor neguvernamentale și a instituțiilor cu care victima intra în contact.

115. Pentru a îmbunătăți identificarea, ANITP a elaborat, în colaborare cu instituțiile relevante, un set de standarde de identificare și referire a traficului de ființe umane, care au condus la adoptarea MNIR prin HG nr. 335/2007 din 29 octombrie 2007. MNIR pune la dispoziție o listă detaliată de indicatori pentru identificarea victimelor traficului de ființe umane. Acesta descrie metodele de intervievare a victimelor traficului de ființe umane (pe baza Recomandărilor de etică și de siguranță ale Organizației Mondiale a Sănătății pentru intervievarea femeilor traficate), de identificare și referire a acestora sau, după caz, de repatriere din sau în România.

116. MNIR distinge între două tipuri de identificare a victimelor traficului de ființe umane. Identificarea formală a victimei poate fi realizată de către autoritățile de aplicare a legii și rezultă în recunoașterea persoanei în cauză ca victimă a traficului de persoane, cu toate drepturile aferente. Identificarea informală poate fi realizată de către actori care, în urma analizei tuturor indicatorilor relevanți, pot concluziona că respectiva persoană este o potențială victimă a traficului de ființe umane și o pot referi către autoritățile competente în vederea identificării formale.

117. Identificarea formală a victimei trebuie urmată de referirea acesteia către structura de specialitate anti-trafic din cadrul Poliției sau a Procuraturii, către instituția responsabilă de coordonarea asistenței ex: centrele regionale ale ANITP. În cazul în care victima este identificată de ofițeri de poliție sau procurori nespecializați, aceștia trebuie să îndrume victima către autoritatea competentă din cadrul structurii lor. În cazul în care o victimă străină este identificată, Oficiul Român pentru Imigrări va fi implicat în această procedură, iar OIM va putea sprijini procedura de repatriere. Dacă victima este un minor, un reprezentant al DGASPC trebuie să fie implicat.

118. Există o serie de manuale și instrumente care sprijină experții în identificarea victimelor traficului de ființe umane. De exemplu, ofițerii de poliție și de poliție de frontieră au la dispoziție un flyer care conține principalii indicatori ai traficului de ființe umane și principalele diferențe dintre traficul de ființe umane și contrabandă de migranți.

119. Art. 31 din Legea anti-trafic prevede existența unor ofițeri specializați la punctele de trecere a frontierei. Aceștia au competența și expertiza de a identifica victimele traficului de ființe umane. Procesul de identificare are la bază un profil al victimei stabilit la nivelul unității de analiză a riscului din cadrul Poliției de Frontieră, care utilizează date și documente din propria bază de date, puse la dispoziție de FRONTEx. Atunci când o victimă a fost identificată, ofițerii de poliție de frontieră elaborează documentația procedurală necesară, pe care o transmit către procuror. Poliția de Frontieră poate fi contactată de orice persoană care posedă o informație referitoare la un potențial caz de trafic. GRETA ia act de faptul că nu există în prezent o unitate specializată anti-trafic la nivelul IGPF. Mai multe organizații neguvernamentale au arătat faptul că absența

acestei structuri are un impact negativ în procesul de identificare a victimelor la frontieră. GRETA consideră că autoritățile române trebuie să ia măsurile necesare pentru a pune la dispoziția Poliției de Frontieră resursele umane și financiare necesare pentru îndeplinirea efectivă a rolului pe care această instituție îl are în procesul de identificare a victimelor traficului de ființe umane. În mod particular, GRETA consideră că trebuie numiți ofițeri de poliție de frontieră specializați a căror atribuție să fie orientată către identificarea și referirea victimelor traficului de ființe umane către instituțiile competente.

120. În ceea ce privește identificarea informală, acesta poate fi efectuată de către misiunile diplomatice și oficiile consulare, inspectorii de muncă, inspectorii de sănătate, cadrele medicale, personalul din instituțiile de învățământ, furnizorii de servicii, organizații neguvernamentale sau de cetățeni, folosind lista de indicatori stabilite în MNIR. Potrivit MNIR, în cazul identificării informale, autoritatea responsabilă de identificare trebuie să refere victima instituțiilor/organizațiilor implicate în identificarea formală (a se vedea paragrafele 31 și 34). Cu toate acestea, în cazul în care victima (potențiala victimă) nu dorește să intre în contact cu autoritățile de aplicare a legii și/sau autoritățile judiciare, aceasta ar trebui să fie referită în mod direct centrului regional relevant al ANITP.

121. O mențiune specială trebuie făcută cu privire la linia telefonică gestionată de ANITP, care este un instrument pentru identificarea și referirea victimelor traficului de ființe umane și pentru consilierea victimelor, familiilor acestora și a martorilor.

122. După cum se menționează în cadrul paragrafului 10, potrivit autorităților române, România este în principal o țară de origine. Organizațiile neguvernamentale au raportat cazuri de cetățeni străini care au fost deportați, aparent fără o identificare adecvată și o evaluare a riscului, în ciuda faptului că existau indicii că aceștia ar putea fi traficați. Există, de asemenea, rapoarte ale victimelor străine ale traficului de ființe umane, ce au fost trimise în România și exploatate sexual acolo pentru o anumită perioadă de timp, înainte de a fi mutate în alte țări europene. Prin urmare este necesară o abordare mai proactivă pentru identificarea victimelor străine ale traficului de ființe umane, în special în domenii cum ar fi industria textilă, munci casnice și turism. Implicarea sporită a inspectorilor de muncă, precum și activitatea Oficiului Român pentru Imigrări (care este autoritatea competentă pentru verificarea condițiilor de muncă a cetățenilor străini), ar putea contribui la combaterea traficului de cetățeni străini în România în scopul exploatării prin muncă.

123. În timp ce ar trebui să fie recunoscute eforturile autorităților române pentru a îmbunătăți identificarea victimelor traficului de ființe umane, MNIR nu pare a fi suficient de cunoscut de către toți actorii implicați, în special ofițeri de poliție ne-specializați și alți profesioniști care pot să efectueze identificarea informală. Lucrători sociali, profesori, inspectorii de muncă, personalul medical și alți profesioniști care pot intra în contact cu potențialele victime ale traficului de ființe umane ar trebui să fie conștienți de problema traficului de persoane și instruiți cu privire la identificarea informală a victimelor traficului de ființe umane (inclusiv lista de indicatori).

124. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să acorde mai multă atenție identificării cetățenilor străini care ar putea fi supuși traficului de ființe umane și să ofere formarea personalului relevant în acest sens.

125. GRETA, de asemenea, consideră că autoritățile române ar trebui să ia măsuri pentru a răspândi informații despre MNIR și să se asigure că toți profesioniștii relevanți sunt pregătiți să îl aplice, inclusiv cei care sunt susceptibili de a efectua o identificare informală a victimelor. În plus, ofițerii de poliție care nu sunt specializați în combaterea traficului de ființe umane ar trebui să fie instruiți în identificarea victimelor traficului de ființe umane, în special ofițerii care lucrează în zonele rurale și în apropierea acestora.

b. Asistența acodată victimelor

126. Convenția cere Părților să ia măsuri, în cooperare cu organizații neguvernamentale și alte organizații angajate în acordarea de asistență victimelor, pentru a asista victimele în recuperarea lor fizică, psihologică și socială, ținând cont de nevoile acestora de siguranță și protecție a victimelor. Această asistență trebuie să fie furnizată pe bază de consimțământ și în cunoștință de cauză, ținând seama de nevoile speciale ale persoanelor aflate într-o poziție vulnerabilă, precum și ale copiilor, și nu trebuie să fie condiționată de dorința victimei de a se constitui martor (Articolul 12). Necesitatea de a ține cont de nevoile victimelor este, de asemenea, menționată în articolele Convenției, referitoare la permisele de ședere temporară (Articolul 14), precum și drepturile copiilor victime ale traficului de persoane (Articolul 12 alineatul (7)). Convenția stabilește, de asemenea, că asistența acordată victimelor traficului de ființe umane trebuie să includă cazare corespunzătoare și siguranță.

127. În România, asistența acordată victimelor traficului de persoane este prevăzută, printre altele, în cadrul Legii anti-trafic, Legii de Protecție a Victimelor, Hotărârea Guvernului nr. 1238 din 10 octombrie 2007 privind aprobarea standardelor naționale pentru serviciile specializate de asistență oferite victimelor traficului de persoane, și în cadrul MNIR. În ceea ce privește copiii - victime ale traficului de ființe umane - acordarea de asistență este, de asemenea, reglementată prin Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copiilor. În baza articolului 27 din Legea Anti-Trafic, ANITP este responsabilă pentru monitorizarea asistenței acordate victimelor traficului de ființe umane. În anul 2010, prevederile relevante ale Legii Anti-Trafic au fost modificate și, din acel moment noi reguli și proceduri descrise mai jos au fost aplicabile în acest domeniu.

128. Legea Anti-Trafic prevede două tipuri diferite de adăposturi pentru victimele adulte ale traficului de ființe umane, care sunt cetățeni români: "centre de protecție și asistență a victimelor traficului de ființe umane" sau "adăposturi". A doua opțiune este descrisă ca "locuința socială, care nu are personalitate juridică, concepută pentru a oferi victimei, o viață de familie într-un mediu protejat și susținere în vederea reintegrării în societate". Legea prevede de asemenea că aceste adăposturi pentru victimele traficului de ființe

umane ar trebui să le ofere condiții de viață decente, produse alimentare, precum și de îngrijire medicală și psihologică.

129. În conformitate cu Legea Anti-trafic, centrele pentru victimele traficului de ființe umane sunt finanțate de către 9 consilii județene din cele 41 de județe din România¹⁴. În funcție de evoluția fenomenului traficului de ființe umane în România, alte județe, precum și Consiliul General al Municipiului București pot stabili, de asemenea, astfel de centre, în conformitate cu standardele prevăzute în Legea Anti-Trafic și alte texte relevante. Adăposturile ar trebui să fie, de asemenea, finanțate din bugetul județului respectiv. Orice costuri suplimentare referitoare la asistență, cazare și protecție a victimelor urmează trebuie să fie suportate de către județul respectiv.

130. Copiilor români victime ale traficului de persoane, care nu pot fi încredințați părinților, sunt cazați într-unul dintre cele șase "centre de tranzit", în prezent, funcționale (din 11 prevăzute în cadrul Programului de Interes Național, Legea nr. 415/2004), sau într-un adăpost de urgență pentru copiii victime ale abuzului (există unul în fiecare județ și unul în fiecare din cele șase sectoare ale orașului București). Toate adăposturile pentru adulți și copii victime ale traficului de ființe umane sunt gestionate de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului.

131. În plus față de adăposturile de stat, există în prezent două adăposturi gestionate de organizații neguvernamentale. Unul este în subordinea organizației Generație Tânără, cu sediul în județul Timișoara, iar celălalt este în subordinea organizației Reaching Out, în județul Argeș. Potrivit autorităților române aceste două adăposturi participă la MNIR.

132. Dispozițiile ce se aplică pentru cazarea victimelor traficului de ființe umane, de naționalitate română se extind pentru victimele traficului de persoane, care dețin cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European.

133. În conformitate cu articolul 38 (1) din Legea Anti-Trafic, cetățenii străini aflați în tranzit sau traficați în România pot fi cazați în centre speciale, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr 194/2002 privind străinii, fără a fi subiectul unui ordin de detenție administrativă din cauza situației lor ilegale. Potrivit autorităților române, există facilități speciale în cadrul centrelor de detenție administrativă în cadrul cărora victimele pot fi acomodate separat de cetățenii străini reținuți. Cetățenii străini care au solicitat protecție pot fi acomodați în centrele pentru solicitanții de azil, constituite în baza Hotărârii Guvernului nr 122/2006.

134. În conformitate cu modificările la Legea Anti-Trafic din 2010, la cererea acestora, victimele traficului de persoane pot fi cazate în adăposturi pentru o perioadă de până la 90 de zile cu posibilitatea de prelungire a acestei perioade de până la șase luni, în funcție de durata procedurii penale. Înainte de modificările legislative din 2010, perioada de cazare într-un adăpost a fost de până la 10 zile, cu posibilitatea de prelungire de până la trei luni. Prelungirea perioadei de cazare într-un adăpost ar trebui să permită

¹⁴ Arad, Botoșani, Galați, Giurgiu, Iași, Ilfov, Mehedinți, Satu Mare și Timiș.

recuperarea și reintegrarea victimelor. Cu toate acestea, durata de ședere a victimelor într-un adăpost rămâne foarte mult legată de procedura penală, având în vedere faptul că prelungirea de cazare va fi solicitată de către autoritățile judiciare. GRETA reamintește faptul că asistența acordată victimelor nu trebuie să depindă de dorința acestora de a coopera cu autoritățile și de faptul că nevoile victimelor pentru cazare sigură nu sunt dependente de procedurile penale.

135. O serie de probleme au fost ridicate de către ONG-uri în ceea ce privește eficiența sistemului actual pentru adăpostirea victimelor traficului de ființe umane. Pe baza informațiilor adunate înainte și în timpul vizitei, inclusiv o vizită a unui adăpost guvernamental pentru victimele adulte din Galați, GRETA concluzionează că situația actuală a adăposturilor pentru victimele traficului de ființe umane este departe de a fi satisfăcătoare. Principalele probleme identificate sunt descrise mai jos.

136. Prima problemă constă în lipsa unui adăpost specializat pentru victimele adulte ale traficului de ființe umane în București, după închiderea, la sfârșitul anului 2010 a adăpostului administrat de către ONG-ul ADPARE din cauza lipsei resurselor financiare. Aceasta înseamnă că victimele adulte ale traficului de ființe umane identificate în București sau care sosesc pe aeroportul din București trebuie să fie găzduite în afara capitalei, centrul din Giurgiu, fiind cel mai apropiat.

137. Din 2001, un anumit număr de adăposturi au fost deschise pentru victimele adulte și minore ale traficului de persoane, însă unele dintre ele au fost închise în timp. Cele care au continuat să funcționeze au raportat un număr redus de victime găzduite. De exemplu, în ceea ce privește victimele minore ale traficului de persoane, autoritățile române au informat GRETA că au reanalizat sistemul de asistență după ce au ajuns la concluzia că cele 11 „centre de tranzit” pentru copiii victime, stabilite în 2004/2005, cu o capacitate totală de 130 de paturi, nu sunt adaptate la situația reală din România. Aceste centre au fost create aproape de frontieră cu intenția de a răspunde nevoilor copiilor identificați la graniță sau în aceste regiuni. Cu toate acestea, copiii sunt adesea identificați în străinătate și repatriați în România cu avionul, prin aeroportul principal din București. Ca urmare, la data vizitei, doar șase din cele 11 centre de tranzit erau operaționale

138. Descentralizarea finanțării și administrării adăposturilor nu pare să fi fost însoțită de măsurile necesare pentru a se asigura că nevoile victimelor sunt satisfăcute. Se pare că există diferențe semnificative în asistența oferită la diferite adăposturi. De asemenea, pare a fi o lipsă de certitudine cu privire la găzduirea unei victime după identificarea ei. Potrivit unor rapoarte, anumite județe nu acceptă găzduirea în adăposturile lor a unor victime care nu au lucrat în județul respectiv anterior perioadei de trafic. Acest lucru contravine faptului că alegerea locației de cazare trebuie realizată în baza evaluării de risc și nu a domiciliului. De exemplu, în unele cazuri, o victimă a traficului de ființe umane trebuie să fie cazată departe de locul unde trăiesc persoanele ce au recrutat-o.

139. În timp ce Legea Anti-Trafic prevede că asociațiile și fundațiile certificate ca furnizori de servicii sociale pentru victimele traficului de persoane (de exemplu, cazare,

hrană, consiliere psihologică și juridică, asistență medicală, etc), vor primi ajutor financiar din partea autorităților de stat sau locale, lipsa mijloacele financiare împiedică acești furnizori de a acorda o asistență victimelor traficului de persoane la un nivel adecvat.

Autoritățile române au declarat că, în cadrul programului de interes național pentru îmbunătățirea activităților de protecție și asistență a victimelor traficului de ființe umane, ANITP a primit fonduri publice de aproximativ 90 000 și 250 000 € în 2007, respectiv 2008. O parte din aceste fonduri se dorea a fi distribuită ONG-urilor în vederea îmbunătățirii serviciilor de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane; nu există detalii ulterioare despre fondurile alocate efectiv ONG-urilor. Finanțarea a fost acordată ONG-urilor selectate pe baza propunerilor de proiecte; în 2007 3 ONG-uri au primit finanțare, ceea ce le-a permis să asiste 109 victime, iar în 2008, patru ONG-uri au folosit fondurile alocate pentru a asista 241 victime ale traficului de persoane. Cu toate acestea, GRETA a primit informații că, din 2009, s-a înregistrat o scădere substanțială a fondurilor primite de ONG-uri din partea donatorilor străini și a Guvernului român.

140. În conformitate cu articolul 26 din Legea Anti-trafic, persoanelor vătămate în mod direct sau indirect, de infracțiunile reglementate de lege li se acordă protecție și asistență fizică, juridică psihologică, medicală și socială. Cetățenilor români victime ale traficului de persoane li se va acorda cu prioritate acces la locuințe sociale în zonele lor de reședință. Cu atât mai mult, victimelor femei și celor sub 18 ani li se va acorda asistență specială. De asemenea, legea anti-trafic prevede programe de formare profesională gratuite, pe termen scurt, pentru victimele traficului cazate în adăposturi, dar și acces prioritar la servicii de consiliere și servicii de mediere a muncii.

În conformitate cu legislația anti-trafic, este în sarcina ANITP, în cooperare cu instituțiile relevante, ONG-uri, organizații internaționale și reprezentanți ai societății civile să se asigure că victimele traficului de ființe umane primesc sprijinul psihologic și asistența necesară pentru a se integra în societate. ANITP este, de asemenea, responsabilă pentru monitorizarea tuturor formelor de asistență acordată victimelor traficului de ființe umane. Un număr de ONG-uri oferă asistență psihologică, juridică și de altă natură pentru victimele traficului de persoane; de exemplu, ONG-ul ADPARE administrează un centru de zi în București pentru victimele traficului de ființe umane, unde acestea pot beneficia asistență psihologică și urma programe de reintegrare.

141. Legea privind asistența și compensarea financiară a victimelor infracțiunilor conține, de asemenea, dispoziții privind asistența victimelor infracțiunilor (inclusiv victime ale traficului de ființe umane), cum ar fi asistența medicală în situații de urgență, consilierea psihologică, asistența juridică gratuită și ajutor practic. MNIR precizează că nu numai acele victime ale traficului de persoane, care au fost identificate în mod formal, dar și victimele potențiale ale traficului de persoane trebuie să aibă acces la servicii și programe de suport.

142. Fără a aduce atingere dispozițiilor legale menționate mai sus, GRETA constată că există probleme în acordarea asistenței victimelor traficului de ființe umane. Potrivit mai multor ONG-uri, asistența acordată victimelor traficului de ființe umane în adăposturile guvernamentale sau de alte servicii publice depinde în mare măsură de cooperarea

acestora cu autoritățile de aplicare a legii. În cadrul MNIR, Poliția joacă un rol-cheie în procesul de identificare și referire a victimelor traficului de ființe umane. Așa cum se menționează la paragraful 22, între 2009 și mai 2011, ANITP a fost în subordinea Inspectoratului General al Poliției Române. Acești doi factori ar fi fost esențiali pentru a fi o legătură între activitatea de asistență și de cooperare.

Din discuțiile în timpul vizitei în România, atât cu autoritățile și ONG-urile, delegația GRETA a avut impresia că asistența acordată victimelor este foarte mult dependentă de deciziile poliției.

Mai mult, durata de ședere a unei victime într-un adăpost guvernamental pare să depindă mai degrabă de durata procedurii penale, decât de evaluarea nevoilor reale ale victimei gradul de reintegrare și autonomie obținut de către aceasta¹⁵.

143. Mai mult, potrivit unui raport recent al unui ONG, un număr redus de victime de cetățenie romă beneficiază de asistență în România, una din explicații fiind că nu au încredere în funcționarii responsabili pentru acordarea de asistență și preferă să evite orice contact cu ei¹⁶. GRETA a fost informată că lipsa de încredere în sistemul de asistență și protecție este o problemă generală pentru toate victimele traficului de ființe umane, indiferent de originea lor etnică. Unele victime identificate în străinătate de către autoritățile din țara de destinație au precizat că au asistență acolo și preferă să nu aibă contact cu autoritățile române. Mai mult, unele ONG-uri străine preferă să refere direct victimele ONG-urilor române, evitându-se astfel contactul cu oficialii români (a se vedea punctul 170). Aceasta se datorează, în mare parte din cauza lipsei de încredere în sistemul public român de repatriere și asistență. Unele ONG-uri au indicat, de asemenea, că se confruntă cu dificultăți în obținerea actelor sau altor documente de identitate pentru clienții lor, ceea ce împiedică victimele de la accesarea serviciilor de bază, de exemplu înregistrarea la școală.

144. Autoritățile române au indicat că, în baza legislației, victimele traficului de persoane pot beneficia de servicii medicale în limitele stabilite de sistemul național de asigurări de sănătate. Cu toate acestea, în ceea ce privește accesul la asistență medicală, GRETA a fost informată că, în practică, victimele nu pot beneficia de ea. Ca urmare, ONG-urile ce administrează facilități de cazare pentru victimele traficului trebuie să acopere costurile pentru serviciile medicale.

145. Unii membri ai personalului care lucrează în adăposturi guvernamentale sau ai serviciilor sociale nu sunt întotdeauna suficient instruiți pentru a răspunde nevoilor persoanelor traficate. Lipsa unor stimulente cauzată și de salariile mici joacă un rol important în calitatea necorespunzătoare a serviciilor, în detrimentul reintegrării victimelor. În special, asistența psihologică la care victimele traficului de persoane au dreptul, nu este întotdeauna adaptată la nevoile lor.

---

¹⁵ A se vedea, *Raportul pentru îmbunătățirea mecanismului de identificare și referire a victimelor traficului de persoane*, Gatzke, Tretter, Hilken, Douvas, Vamvakaki, din cadrul proiectului de twining al UE RO2006/IB/JH 08, Raportul Final, Minisunea din București 20-24 Iulie 2009, p. 16 și p.21

¹⁶ Centrul European pentru Drepturile Roma și a persoanelor în nevoie, Rupând tăcerea: traficul din comunitățile Romani, Martie 2011

146. Când vine vorba de reintegrarea victimelor traficului de ființe umane, principala dificultate constă în prejudecățile și stereotipurile ce persistă în societate față de victime și, în special a celor care au fost exploatate sexual care sunt de origine romă. Acest lucru are implicații asupra accesului la școală, formării profesionale, mai ales în perioada de condiții economice grave, și a pieței locurilor de muncă. De exemplu, GRETA a fost informat de către ONG-uri care oferă servicii victimelor că, indiferent de lege, în practică este aproape imposibil de a găsi un loc de muncă pentru foste victime ale traficului de persoane cu excepția cazului ascunderii față de angajatori a situației de trafic de persoane. Astfel, oportunitățile pentru angajare și obținerea de venituri pe termen lung pentru victimele traficului de ființe umane lipsesc. Este, de asemenea, îngrijorător, faptul că este foarte dificilă reintegrarea în sistemul școlar a unui copil traficat, în ciuda creării claselor speciale "a doua șansă", destinate să faciliteze reintegrarea copiilor care au abandonat școala.

147. GRETA consideră că toate problemele menționate mai sus necesită o atenție imediată din partea autorităților române. În mod special, GRETA consideră că sistemul actual de asistență pentru victimele traficului nu este suficient de eficient, deoarece riscă să-i excludă pe cei care nu doresc să coopereze cu autoritățile și să ia parte la procedurile judiciare împotriva traficantilor.

148. GRETA îndeamnă autoritățile române să-și intensifice eforturile de a oferi asistență victimelor traficului de persoane, și, în special, la:

- **Revizuirea sistemului de adăposturi pentru victimele traficului de ființe umane cu scopul de a evalua, în cooperare cu membrii relevanți ai societății civile, nevoile victimelor în concordanță cu serviciile furnizate în prezent, și să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că aceste nevoi sunt îndeplinite în întreaga Românie, și, în special în București, pentru toate categoriile de victime ale traficului de ființe umane;**
- **Asigurarea calității serviciilor prestate în toate adăposturile de stat;**
- **Asigurarea că toate măsurile de asistență prevăzute de lege - inclusiv accesul la servicii medicale sunt garantate în practică; atunci când asistența este delegată ONG-urilor ca furnizori de servicii, statul are obligația de a asigura o finanțare adecvată și de a asigura calitatea serviciilor furnizate;**
- **Asigurarea că măsurile de asistență prevăzute de lege, nu sunt furnizate în fapt condiționate de dorința victimelor de a coopera cu organele judiciare;**
- **Facilitarea reintegrării victimelor traficului de ființe umane în societate și evitarea retrafficării, asigurându-le accesul la educație și formare profesională, precum și accesul pe piața forței de muncă.**

c. Perioada de recuperare și reflecție

149. Ca urmare a faptului că victimele traficului de persoane sunt extrem de vulnerabile, după trauma pe care au trăit-o, Articolul 13 din Convenție introduce obligația pentru Părți de a prevedea în legislația lor internă o perioadă de recuperare și reflecție de cel puțin 30 de zile. Perioada minimă de 30 de zile constituie o garanție importantă pentru

victime și potențiale victime și servește unui număr de scopuri, permițându-le inclusiv să se recupereze și să scape de influența traficantilor și / sau să ia o decizie privind cooperarea cu autoritățile competente. În această perioadă, părțile trebuie să autorizeze persoana în cauză să rămână pe teritoriul lor și ordinele de expulzare nu poate fi executate.

150. Articolul 39 ^ 1 din Legea Anti-Trafic prevede o "perioadă de reflecție" de până la 90 de zile pentru străinii despre care există motive întemeiate de a crede că sunt victime ale traficului de ființe umane, în scopul recuperării, de a scăpa de influența traficantilor sau de a lua o decizie cu privire la cooperarea lor cu autoritățile competente. La cererea organelor de urmărire penală, Oficiul Român pentru Imigrări ar trebui să acorde un permis de ședere temporară în această perioadă. Persoanele în cauză au dreptul să beneficieze de aceleași măsuri de asistență ca victime identificate. Articolul 39 ^ 2 din Legea Anti-Trafic prevede o perioadă de reflecție similară pentru cetățenii români, cu excepția acordării permisului de ședere. Pentru ambele categorii de prezumate victime, perioada este întreruptă în următoarele cazuri: victima a intrat în contact cu traficanții, există un pericol pentru ordinea publică și a securității naționale, sau statutul de victimă a fost invocat în mod nejustificat.

151. În timp ce Convenția introduce obligația pentru Părți de a asigura o perioadă de recuperare și reflecție de cel puțin 30 de zile, legea română stabilește o perioadă maximă de 90 de zile, fără a preciza nicio perioadă minimă. În opinia GRETA, legea anti-traffic nu reliefează suficient faptul că perioada de recuperare și de reflecție ar trebui să dureze cel puțin 30 de zile.

152. GRETA invită autoritățile române să revizuiască legislația pentru a se asigura că perioada minimă de recuperare și reflecție de cel puțin 30 de zile este stabilită în mod clar în legea anti-traffic, așa cum este prevăzut în articolul 13 al Convenției.

153. Autoritățile române nu au informații cu privire la numărul de români sau străini care au beneficiat de perioada de recuperare și de reflexie. Ar trebui reamintit că 18 victime de cetățenie străină ale traficului au fost identificate în anul 2008, una în 2009, două în 2010 și șase în prima jumătate a anului 2011. Având în vedere afirmațiile de mai sus că asistența acordată victimelor depinde de dorința de a coopera cu autoritățile, GRETA concluzionează că este nevoie de clarificări suplimentare în ceea ce privește domeniul de aplicare al perioadei de recuperare și de reflexie și drepturile conexe acesteia. De asemenea, presupusele victime și oficialii care sunt în contact cu ele ar trebui să fie conștienți de această perioadă prevăzută în legislație și de faptul că persoanei în cauză i se oferă posibilitatea de a reflecta înainte de a lua o decizie cu privire la cooperare cu autoritățile competente.

154. GRETA îndeamnă autoritățile române să se asigure că presupusele victime ale traficului de ființe umane și oficialii relevanți sunt informați sistematic de posibilitatea unei perioade de recuperare și de reflecție și că o astfel de perioadă ar trebui să fie acordată în mod eficient.

d. Permisul de ședere

155. Articolul 14 (1) al Convenției prevede două posibilități atunci când vine vorba de emiterea sau reînnoirea unui permis de ședere pentru victimele traficului de persoane: ca urmare a situației lor personale și / sau în cazul cooperării cu autoritățile competente în cadrul anchetei sau a procedurilor penale.

156. În conformitate cu articolul 39 ^ 1 (2) din legea anti-trafic, în timpul sau după expirarea perioadei de reflecție, victimelor străine ale traficului de ființe umane li se poate acorda, la cerere, un permis de ședere temporară, așa cum este prevăzut în Hotărârea de Guvern nr 194/2002.

Acest permis are o durată maximă de șase luni (fara minim) și poate fi reînnoit. Poate fi revocat pentru aceleași motive ca și în cazul perioadei de recuperare și reflecție (a se vedea punctul 150) sau dacă autoritățile competente ce instrumentează cazul fac o trimitere la articolul 10 din CPP cu privire la încetarea urmăririi penale pentru diverse motive¹⁷. Acordarea permisului de ședere temporară depinde, prin urmare, nu numai pe cooperarea victimei cu organele judiciare, dar, și de evoluția procedurii penale, care poate fi întreruptă pentru motive ce nu țin de situația victimei. Acest lucru sugerează că, în conformitate cu legea română, permisul de ședere este văzut ca un instrument pentru a facilita munca autorităților, și nu ca un mijloc de a proteja și asista victima.

157. În practică, după cum s-a observat deja, un număr de victime străine ale traficului de persoane au fost identificate în perioada 2008 -2011. Autoritățile române nu dețin informații cu privire la permisele de ședere eliberate pentru o perioadă de recuperare și de reflecție sau pentru alte motive, pentru victime ale traficului de persoane identificate sau potențiale. Prin urmare, este dificil să se comenteze cu privire la practica în acest domeniu.

158. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să ia măsuri pentru a se asigura că victimele TFU pot profita pe deplin de dreptul de a li se acorda un permis de ședere temporară.

159. GRETA, de asemenea, încurajează autoritățile române să ia în considerare acordarea permiselor de ședere temporară pentru victimele care, din diverse motive nu cooperează cu autoritățile competente sau atunci când condițiile de efectuarea urmăririi penale nu sunt îndeplinite pentru motive care nu au nimic de a face cu situația victimei.

e. Compensația și căile de atac

---

¹⁷ În temeiul articolului 10 din CPP, acțiunea penală nu poate fi inițiată, sau efectuată în cazul în care a fost deja inițiată, în mai multe situații, inclusiv atunci când: fapta nu a fost comisă de către persoana învinutului sau inculpatului, faptei îi lipsește unul din elementele constitutive ale infracțiunii, una dintre cauzele care anulează caracterul penal al faptei este prezent; plângerea prealabilă a persoanei vătămate, autorizarea sau notificarea autorității competente, sau orice altă condiție prevăzute de lege, necesare pentru inițierea acțiunii penale, lipsește; amnistie, prescripție sau decesul autorului, există motiv pentru nepedepisire prevăzut de lege;

160. Articolul 15 din Convenție stabilește obligația pentru Părți de a prevedea în legislația lor internă dreptul pentru victimele traficului de persoane de a beneficia de asistență juridică gratuită. Părțile trebuie să prevadă, de asemenea, pentru victimele traficului de persoane dreptul la compensații din partea agresorilor, precum și să adopte măsuri legislativă sau de alt fel pentru a garanta despăgubirea victimelor de către Stat. Mai mult, articolul 15 (1) din Convenție stabilește că victimele traficului de persoane trebuie să aibă acces la informații privind procedurile judiciare și administrative, într-o limbă pe care acestea o pot înțelege.

161. În conformitate cu articolul 43 din legea anti-trafic, victimele vor primi informații cu privire la proceduri juridice și administrative. Autoritățile române au indicat că, în conformitate cu articolul 4 din Legea privind protecția victimelor criminalității, din primul contact cu o victimă a traficului de persoane, poliția, procurorul sau autoritățile judiciare vor furniza victimelor, cu informații complete cu privire la drepturile lor la procedurile judiciare și administrative care trebuie urmate, inclusiv dreptul la despăgubiri, într-o limbă pe care victima o înțelege. Mai mult, MNIR definește responsabilitățile diverselor servicii însărcinate cu informarea și asistarea victimelor.

162. În conformitate cu articolul 44 din legea anti-trafic, victimele au dreptul la asistență care să le permită să-și exercite drepturile lor pe parcursul procedurii penale și pentru a le permite să inițieze acțiuni civile împotriva autorilor. Legea pentru Protecția Victimelor infracțiunilor prevede asistență juridică gratuită pentru victimele traficului de ființe umane, al căror venit este sub salariul minim național, în cazul în care infracțiunea a fost comisă pe teritoriul românesc sau, în cazul în care victima este un cetățean român sau străin cu domiciliul legal în România; de asemenea, în cazul în care infracțiunea a fost comisă în străinătate, dar acțiunea penală este pusă în mișcare în România. Cu toate acestea, în principiu, victima trebuie să se solicite asistența juridică gratuită în termen de 60 de zile de la data săvârșirii infracțiunii. Asistența juridică se prezintă sub forma de fonduri acordate pentru plata costurilor legate de taxe și reprezentarea juridică și pot include, de asemenea, desemnarea unui avocat din oficiu. Cu toate acestea, se spune că asistența juridică gratuită este dificil de obținut în practică sau inefficientă.

163. În ceea ce privește compensația, o victimă a traficului de ființe umane poate participa în cadrul procesului penal în calitate de parte vătămată și să pretindă o despăgubire de la autor. O victimă poate solicita, de asemenea, despăgubiri în fața instanțelor civile împotriva făptuitorului, urmând regulile generale aplicabile acțiunilor civile. Acestea fiind spuse, autoritățile române nu colectează informații cu privire la despăgubirile acordate victimelor TFU. ONG-urile au subliniat dificultățile întâmpinate de către victimele care pretind despăgubiri de la autorii infracțiunii din cauza stereotipurilor și prejudecăților în rândul personalului judiciar, care nu evaluează în mod adecvat amploarea daunelor cauzate victimelor (a se vedea, de asemenea, punctul 73).

164. Ca urmare a unei modificări efectuate în 2007 la Legea privind protecția victimelor infracțiunilor, victimele traficului de ființe umane pot beneficia în anumite condiții, de o compensație financiară acordată de stat. Victimele trebuie să depună cererea de

acordare a despăgubirilor la instanța de judecată, din locul lor de reședință. Fiecare instanță are un consiliu pentru compensarea victimelor infracțiunilor, responsabil pentru analizarea acestor cereri, format din doi judecători. Infracțiunea trebuie să fi fost comisă pe teritoriul României și victima trebuie să fie cetățean român, sau un cetățean străin având un permis de ședere în România sau într-un alt stat membru al UE, sau un cetățean al unui stat membru, cu ședere legală în România. Victima trebuie, ca regulă generală, să solicite despăgubire de la Stat în termen de 60 de zile de la comiterea infracțiunii. Conform informațiilor furnizate de autoritățile române, patru instanțe au acordat despăgubiri în valoare totală de 3 765 de euro în perioada 2009-2010 (nu există nicio informație cu privire la numărul de victime care au primit despăgubiri).

165. GRETA îndeamnă autoritățile române să își intensifice eforturile de a oferi informații victimelor traficului de ființe umane cu privire la dreptul lor la despăgubire, modalitățile de accesare, precum și de a se asigura că victimele au acces efectiv la asistență juridică în acest sens.

166. Mai mult, GRETA îndeamnă autoritățile române să se asigure că victimele traficului de persoane își pot exercita efectiv dreptul de a solicita despăgubiri de la autori.

f. Repatrierea și returnarea victimelor

167. Articolul 16 din Convenție obligă Părțile să stabilească programe de repatriere, care vizează evitarea re-victimizării și să implice instituțiile naționale sau internaționale relevante și ONG-uri, precum și să facă eforturi pentru a favoriza reintegrarea în societate a victimelor în statului de întoarcere. Părțile trebuie să pună, de asemenea, la dispoziția victimelor traficului informații privind structurile care le pot ajuta în țara de returnare, cum ar fi cele de aplicare a legii, ONG-uri, servicii de asistență socială și juridică. Întoarcerea victimelor traficului de ființe umane trebuie să fie de preferință, voluntară și efectuată cu respectarea drepturilor, securitatea și demnitatea persoanei și în considerarea statutului de victimă a traficului de ființe umane.

168. Legea anti-trafic prevede că, la cerere, cetățenilor români care sunt victime ale traficului, exploatate în alte țări, li se acordă asistență de către misiunile diplomatice românești și oficiile consulare (articolul 28 alineatul (1)), inclusiv pentru emiterea de documentul de identificare necesar pentru repatriere (articolul 29). În 2010, o nouă prevedere a fost adăugată la legea anti-trafic, în conformitate cu care Ministerul Afacerilor Externe va asigura transportul în scopul de repatriere a cetățenilor români care sunt victime ale traficului de persoane (articolul 28 alineatul (2)). În conformitate cu MNIR, Misiunea diplomatică informează ANITP și poliția de frontieră de situația de returnare a victimelor în vederea preluării de la frontiera română.

169. Misiunea OIM în România a fost, de asemenea, implicată în procedura de repatriere în cadrul MNIR. În cazul în care victima este repatriată în România, cu implicarea OIM, aceasta primește victima și o referă, informând ANITP despre situația victimei.

170. GRETA a fost informat cu privire la anumite probleme legate de repatrierea victimelor traficului de ființe umane, în România. ONG-urile s-au referit la cazuri în care victimele au fost returnate fără sprijin din partea autorităților, fie pentru că acestea nu au fost informate sau pentru că nu au finanțat costurile de călătorie. De asemenea, au existat cazuri în care, din cauza lipsei de coordonare, autoritățile nu au organizat preluarea victimelor (inclusiv a copiilor victime), de la frontieră. În multe cazuri, lipsa de resurse umane și financiare în special, împiedică autorităților române să colaboreze în cel mai bun mod posibil, ceea ce înseamnă că victima sau alte organizații acopera costurile de transport. ONG-urile au indicat că sunt, uneori, contactate direct de ONG-urile străine în contextul unei victime ce se întoarce în România, fără a urma procedura oficială, care ar trebui să implice Ministerul Afacerilor Externe și ANITP (a se vedea punctul 143).

171. În ceea ce privește returnarea străinilor din România în țara lor de origine, în conformitate cu articolul 37 din legea anti-trafic, cetățenii străini, victime ale traficului de ființe umane vor fi asistați de către autoritățile române prin furnizarea de transport în condiții de siguranță până la frontiera română. Cu toate acestea, atunci când victimele traficului de ființe umane au fost aduse în România de către o companie de transport ilicit, aceasta va acoperi costurile de ședere în România și transportul victimelor la granița România. În cazurile în care victime ale traficului de persoane, cetățeni străini nu au acte de identitate sau au fost pierdute, furate sau distruse, Ministerul Administrației și Internelor trebuie va contacta ambasada relevantă pentru a solicita pașapoarte sau documentele de călătorie noi, după caz.

172. După cum s-a precizat deja la punctul 10, doar câteva victime ale traficului de ființe umane cetățeni străini au fost identificate în ultimii ani în România. Informațiile furnizate de către autoritățile române nu indică numărul de victime ale traficului cetățeni străini repatriate în alte țări, precum și procedurile de urmate.

173. GRETA îndeamnă autoritățile române să ia măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți actualul Cadru instituțional și procedural pentru repatrierea și returnarea victimelor traficului de ființe umane, cu un acces deosebit pentru securitatea, demnitatea și protecția acestora și, în cazul copiilor, cu respectarea pe deplin a principiului interesului superior al copilului și cu realizarea evaluării de risc înainte de întoarcerea acestora. O atenție deosebită trebuie acordată asigurării mijloacelor financiare pentru deplasarea victimelor traficului de ființe umane.

4. Implementarea de către România a măsurilor referitoare la dreptul penal material, investigarea, condamnarea și procedurile penale

a. Dreptul penal material

174. În conformitate cu articolul 18 din convenție, Părțile au obligația de a stabili traficul de ființe umane ca o infracțiune atunci când este săvârșit cu intenție. În plus, Convenția

cere Părților să ia în considerare luarea de măsuri pentru a incrimina utilizarea serviciilor care fac obiectul exploatării, având cunoștință de faptul că persoana este o victimă a traficului de ființe umane (articolul 19). În plus, falsificarea documentelor de călătorie sau de identitate, eliminarea, ascunderea sau distrugerea acestora, precum și procurarea sau furnizarea acestora, trebuie să reprezinte, de asemenea, infracțiuni, atunci când sunt săvârșite cu intenție și în scopul de a favoriza TFU (articolul 20).

175. Legea Anti-Trafic conține mai multe prevederi care condamnă infracțiunea de TFU, precum și infracțiunile conexe acesteia. Potrivit autorităților române, noul Cod Penal (CP), adoptat în 2009, ar trebui să intre în vigoare în anul 2012. Autoritățile române au indicat că infracțiunile prevăzute în Legea Anti-Trafic vor fi înlocuite cu infracțiunile corespunzătoare din noul CP odată ce va intra în vigoare, fără ramificații de aplicare a acestor dispoziții. GRETA constată că, deși prevederile noului CP privind traficul de ființe umane nu sunt complet identice în formularea lor, față de cele prevăzute în Legea Anti-Trafic, ele sunt identice în substanță. GRETA constată, în special, că dispoziția privind TFU din noul CP precizează că, consimțământul victimei nu exonerează infractorul de răspunderea penală, așa cum se reiese din articolul 16 din Legea Anti-Trafic.

176. Articolul 12 din Legea Anti-Trafic interzice traficul de persoane. Acesta prevede o pedeapsă privativă de libertate de la trei la 10 ani și interzicerea unor drepturi. Înainte de modificările aduse Legii Anti-Trafic în 2010, pedeapsa cu închisoarea a fost de la trei la 12 ani. Articolul 12 (2) prevede pedeapsa cu închisoarea de cinci la 15 ani, dacă una dintre următoarele circumstanțe agravante este prezentă: atunci când infracțiunea este comisă de către mai mult de doi autori, în cazul în care victima suferă vătămare corporală sau psihică gravă, în cazul în care infracțiunea este comisă de către un funcționar public în îndeplinirea atribuțiilor sale. Pedeapsa prevăzută este închisoare de la 15 la 25 de ani, în cazul în care infracțiunea a dus la moartea sau sinuciderea victimei. GRETA nu este conștient de existența unei dispoziții în legislația română, care să stabilească ca o circumstanță agravantă punerea în pericol în mod deliberat sau prin neglijență a vieții victimei în cazul comiterii infracțiunii de TFU, așa cum este prevăzut în articolul 24 (a) din convenție.

177. În conformitate cu articolul 13 din Legea Anti-Trafic, traficul de copii, se pedepsește cu închisoare de la cinci la 15 ani și interzicerea unor drepturi. Circumstanțele agravante includ cele cuprinse în articolul 12 (2), precum și utilizarea de amenințări, violență sau alte forme de constrângere, și a infracțiunii comise de un membru al familiei. Sancțiunile sunt, respectiv, mai mari (de exemplu, închisoare de șapte la 18 ani pentru circumstanțele agravante prevăzute la articolul 12 (2), închisoare de la 15 la 25 de ani în cazul în care infracțiunea a rezultat în victimei moarte sau sinucidere).

178. În conformitate cu articolul 15 (1) din Legea Anti-Trafic, tentativa de săvârșire a infracțiunilor prevăzute la articolele 12 și 13 este, de asemenea, pedepsită.

179. În plus, articolele 17 și 18 din Legea Anti-Trafic prevăd interzicerea de "infracțiuni în legătură cu de traficul de persoane ". Articolul 17 prevede. că" fapta de a determina sau de a permite cu știință, fie în mod direct, fie prin intermediar intrarea sau rămânerea pe teritoriul țării a unei persoane care nu este cetățean român, supusă traficului de persoane în conformitate cu prezenta lege: a) prin utilizarea de mijloace frauduloase, violență sau amenințări sau alte forme de constrângere, sau b) abuzând de starea de vulnerabilitate a unei persoane din cauza intrării sau șederii ilegale în România, sarcină, boală și dizabilități fizice sau mentale, constituie infracțiune și se pedepsește cu aceleași sancțiuni ca și cele stabilite pentru trafic de infracțiuni persoană ". Articolul 18 (1) pedepsește pornografie infantilă, cu închisoare de la trei la 10 de ani.

180. Pentru toate infracțiunile prevăzute în Legea Anti-Trafic, orice venituri generate sau proprietăți obținute ca urmare a comiterii ei, sau care au fost utilizate pentru a le comite, sunt supuse confiscării. Mijloace de transport folosite pentru victimele și imobilele utilizate pentru a le adăposti vor fi considerate ca proprietăți utilizate pentru comiterea infracțiunii (articolul 19 din Legea Anti-Trafic).

181. În conformitate cu articolul 329 alineatul (2) din CP, actul de recrutare a unei persoane pentru prostituție sau actul de trafic de persoane în acest scop, precum și faptul de constrângere a unei persoane să practice prostituția, sunt pedepsite cu închisoare de la trei la 10 ani și interzicerea unor drepturi. Atunci când această infracțiune este comisă împotriva unui minor, pedeapsa prevăzută este închisoarea de la cinci la 18 ani alături de cu interzicerea unor drepturi (articolul 329 alineatul (3) din CP). Mai mult, articolul 329 alineatul (4) din CP prevede posibilitatea confiscării banilor, obiectelor de valoare sau orice alte bunuri care au servit sau au fost obținute din comiterea infracțiunii. Potrivit deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție, emisă în anul 2007, diferența dintre articolul 329 din CP și Legea Anti-Trafic rezidă în elementul de constrângere. GRETA constată, totuși, că articolul 329 din CP face referire explicită la traficul de ființe umane, și consideră că, co-existența dispozițiilor legii anti-traffic și articolul 329 din CP ar putea fi confuză ¹⁸. GRETA, de asemenea, constată că există o diferență dintre sancțiunile prevăzute în cazul traficului de copii în scopul prostituției: până la 15 ani în temeiul articolului 13 din Legea Anti-Trafic și până la 18 ani în conformitate cu articolul 329 alineatul (3) din CP.

182. În urma modificărilor la Legea Anti-Trafic în decembrie 2010, utilizarea cu cunoștință a servicii unei persoane traficate este incriminată în temeiul articolului 14 ^ Pedeapsa prevăzută închisoarea de la șase luni la trei ani, sau o amendă, dacă fapta nu constituie o mai infracțiune gravă. GRETA salută introducerea incriminării folosirii în cunoștință de cauză a serviciilor unei persoane traficate Conform informațiilor furnizate de către autoritățile române, nu au existat condamnări în temeiul prezentei dispoziții relativ noi.

---

¹⁸ A se vedea UNICEF, Grupul Interministerial de Lucru pentru Coordonarea și Evaluarea Activităților de prevenire și combaterea a traficului de persoane, Raport privind evaluarea politicilor anti-traffic în România, , p. 95.

183. În ceea ce privește incriminarea acțiunilor legate de documentele de călătorie sau de identitate este în cauză, articolul 24 a Ordonanței Guvernului nr de 97 / 2005 referitoare la documentele de identitate, prevede că, în cazul în care o persoană care nu este autorizată să primească sau solicite un document de identitate ca un mijloc de a garanta furnizarea unui serviciu, transferul de active sau valori, sau de plata a datoriilor se pedepsește cu amendă contravențională de la 17 la 35 de euro. În cazul în care documentul este un pașaport, fapta unei persoane care nu este autorizată să rețină se pedepsește cu amendă de la 70 la 115 de euro în conformitate cu Articolul 20 (3) din Legea nr 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să revizuiască legislația cu scopul de a institui ca infracțiuni, toate acțiunile referitoare la documentele de călătorie sau identitate prevăzute la articolul 20 din Convenție.

184. CP a fost modificat în 2006, în scopul de a introduce răspunderea penală a persoanelor juridice (articolul 19), care se aplică și la infracțiunile legate de TFU. Sancțiunile prevăzute sunt amenda, dizolvarea entității juridice, de închidere a activităților sale, interdicția de participare la procedurile de licitație, și obligația de a publica sentința de condamnare a persoanei juridice. Cu toate acestea, GRETA înțelege că această prevedere a fost foarte rar aplicată și, în special, nu au existat cazuri de aplicare în situația TFU, autoritățile române au indicat că în prezent revizuesc dispozițiile relevante de drept penal în vederea îmbunătățirii eficienței lor. GRETA dorește să sublinieze importanța deosebită a unei astfel de revizui, având în vedere rapoartele referitoare la firmele de recrutare cu sediul în România, care au fost implicate în traficul de cetățenii români în străinătate (a se vedea punctele 111 și 197). **GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să analizeze motivele pentru care nici o persoană juridică nu a fost pedepsită pentru acte legate de traficul de persoane și, în funcție de concluziile lor, să ia măsurile necesare pentru a asigura faptul că răspunderea persoanelor juridice poate fi acționată în practică.**

185. Mai mult, GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să revizuiască dispozițiile referitoare la TFU, precum și cele referitoare la infracțiunile conexe traficului de ființe umane, prin efectuarea unei evaluări comprehensive și cuprinzătoare a eficienței acestora. Autoritățile române trebuie să fie pregătite pentru a revizui pe baza unei astfel de evaluări conținutul și / sau aplicarea dispozițiilor relevante, cu scopul de a răspunde eventualelor deficiențe și / sau neconcordanțe identificate. În special, autoritățile ar trebui să se asigure că toate circumstanțele agravante prevăzute la articolul 24 din Convenție sunt reflectate.

186. În plus, GRETA consideră polițiștii, procurorii și judecătorii ar trebui să fie instruiți în mod corespunzător cu privire la prevederile legislative aplicabile traficului de ființe umane, în special cu privire la modificările aduse acestora, cum ar fi incriminarea utilizării în cunoștință de cauză a serviciului unei victime ale traficului de ființe umane și de răspunderea penală a persoanelor juridice.

b. Nepedepsirea victimei traficului de persoane

187. În conformitate cu articolul 26 din Convenție, Părțile trebuie să prevadă posibilitatea de a nu impune sancțiuni victimelor traficului de persoane pentru implicarea lor în activități ilegale, în măsura în care au fost obligate să facă acest lucru.

188. În România, atât prostituția cât și cerșetoria sunt considerate infracțiuni. Cu toate acestea, articolul 20 din Legea Anti-Trafic (care a fost modificată în 2010) stipulează că o victimă a traficului, care, ca urmare a exploatării, a comis infracțiunea de prostituție, cerșetorie, de trecere ilegală a frontierei sau de oferire a organelor, țesuturilor sau celulelor de origine umană, nu se pedepsește. GRETA salută prezența a acestei dispoziții în Legea anti-traffic. Potrivit autorităților române, această prevedere se aplică, dar GRETA nu a primit niciun exemplu cu privire la aplicarea în practică.

189. Deși este adevărat că, în general, infracțiunile vizate de principiul non-pedepsei sunt cele care ar putea fi conectate direct la etapa de exploatare (de exemplu, prostituție, cerșetorie), GRETA subliniază că dispozițiile non-pedeapsa ar putea viza, de asemenea, alte infracțiuni decât cele prevăzute la articolul 20 (1), cum ar fi distrugerea unui document de identitate, atunci când acestea au fost comise de victime ale traficului, în măsura în care acestea au fost obligate. În acest sens, autoritățile române au menționat caracterul general al articolului 46 din CP, care precizează faptul că nu este constituit caracterul penal al unei fapte în cazul de constrângere fizică a făptuitorului, cărei nu a putut rezista sau, în cazul de constrângere morală care rezultă dintr-o amenințare de un pericol grav pentru autor sau oricine altcineva. În astfel de cazuri, în conformitate cu articolul 10 din CP (a se vedea nota de subsol 15), procurorul ar fi împiedicat de la inițierea unei acțiuni penale. Autoritățile române au indicat că nu colectează date privind aplicarea articolelor 10 și 46 din CP, care ar face posibilă identificarea situațiilor când aceste dispoziții au fost aplicate în ceea ce privește victimele traficului de ființe umane.

190. GRETA salută includerea de dispoziții non-punitive în legislația Anti-traffic și consideră că autoritățile române ar trebui să evalueze punerea în aplicare a articolului 26 din Convenție de către autoritățile judiciare și alte autorități relevante. Autoritățile române ar trebui să fie pregătite pentru a revizui pe baza unei astfel de evaluări conținutul și / sau punerea în aplicare a dispozițiilor relevante cu scopul de a aborda orice neajuns identificat. GRETA ar dori să fie informat cu privire la rezultatul acestei evaluări.

c. Investigarea, urmărirea penală și procedura penală

191. Unul dintre scopurile Convenției este de a asigura ancheta și urmărirea eficientă a traficului de ființe umane (articolul 1 alineatul (1) litera (b În)). În acest context, Părțile sunt obligate să coopereze cu privire la anchete sau proceduri penale referitoare la TFU (articolul 32). În plus, Convenția stabilește că ancheta sau urmărirea penală a infracțiunilor TFU nu trebuie să depindă de sesizarea victimelor, și că asociațiile sau ONG-urile care activează în lupta împotriva traficului de ființe umane sau protecția drepturilor omului trebuie să fie capabile de a asista și de sprijini victimele în cadrul

procedurilor penale, în conformitate cu condițiile stabilite în dreptul intern și cu consimțământul victimei (articolul 27).

192. După cum sa menționat la punctul 29 și 32, Departamentul de Combatere a Traficului de Persoane din cadrul Poliției și Direcția de Investigare a Crimei Organizate și Terorism (DIICOT) din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt specializate în investigarea cazurilor de trafic de persoane. Potrivit autorităților române, 329 de persoane au fost judecate pentru trafic în 2008, iar 187 dintre ei au fost condamnați la închisoare cu pedepse între unu și cinci ani în ceea ce privește 64 de persoane, și de la cinci ani și 10 în ceea ce privește 76 persoane. În 2009, au fost investigate 1397 de persoane, suspectate de comiterea unor infracțiuni asociate traficului de persoane, 262 dintre ei au fost judecați și au existat 183 de condamnări. Dintre acestea, 72 de persoane au primit o pedeapsă cu închisoarea cuprinsă între unu și cinci ani, 64 au primit o pedeapsă cu închisoarea între cinci și 10 ani, iar o persoană a fost condamnată la peste 15 ani de închisoare. În 2010, 2038 de persoane au fost cercetate, 415 au fost judecați și au existat 203 condamnări. Dintre acestea, 65 de persoane au fost condamnate la închisoare între unu și cinci ani, 63 la închisoare între cinci și 10 ani, și 17 între 10 și 15 ani de închisoare. În 23 de cazuri, pedeapsa a fost suspendată sub supraveghere, și în 30 de cazuri, pedeapsa a fost suspendată pe cauțiune. GRETA salută eforturile depuse de autoritățile române și le încurajează să acorde prioritate identificării lacunelor în procedura de investigare și de prezentare a cazurilor în instanța de judecată cu scopul de a se asigura că infracțiunilor asociate traficului de ființe umane sunt investigate și supravegheate efectiv, care să conducă la aplicarea de sancțiuni proporționale și descurajante.

193. În ceea ce privește tehnicile speciale de anchetă pentru investigarea infracțiunilor traficului de persoane, Legea nr. 508/2004 permite DIICOT să folosească în anchete înregistrările convorbirilor telefonice, înregistrările audio-video, identificările și localizările prin GPS, investigatorii sub acoperire, informatori sau colaboratori ai justiției, accesul la sistemele informatice și supravegherea conturilor bancare. Există, de asemenea, prevederile cu privire la tehnicile speciale de investigație în Legea Anti-Trafic (articolul 22 privind investigatorii sub acoperire, precum și articolul 23 privind supravegherea sistemelor de telecomunicații). Toate aceste prevederi se aplică în paralel cu dispozițiile generale prevăzute în Codul de procedură penală (art. 911 – art. 915).

194. Articolul 23 (3) din Convenției obligă părțile să adopte măsuri legislative și alte măsuri necesare pentru a le permite acestora să confişte sau să priveze de mijloacele și veniturile obținute din infracțiuni aferente traficului de ființe umane, sau a bunurilor de valoare care corespunde unor astfel de venituri. În România, articolul 118 din C.C. și articolului 19 din Legea Anti-Trafic acordă dreptul de a confisca bunuri. Conform informațiilor furnizate de către autoritățile române, au existat cazuri de bunuri ale traficantilor care au fost puse sub sechestru și confiscate. Acestea fiind spuse, GRETA constată că există anumite punctele slabe ale sistemului de confiscare a bunuri, în special ca urmare a limitării competențelor privind confiscarea, lucru care are astfel un impact negativ asupra confiscărilor de bunuri/valori provenite din infracțiunile asociate

traficului de ființe umane, precum și probleme în punerea în practică a procedurilor confiscării de către autoritățile judiciare¹⁹ din cadrul Comisiei Juridice. GRETA reamintește faptul că procedura confiscării bunurilor provenite din acte infracționale, ca o condiție esențială care se impune pentru a detecta, identifica și utiliza bunurile ilegale în cadrul anchetelor penale și să dispună de proceduri adecvate pentru a face acest lucru, este crucială în scopul consolidării efectului aplicării pedepsei, precum și cu privire la plata de compensații pentru victimă. GRETA solicită autoritățile române să revizuiască sistemul de confiscare a bunuri, în scopul de a consolida punerea în aplicare eficientă a acestei metode și în cazul infracțiunilor asociate traficului de ființe umane.

195 Autoritățile române au prezentat un caz al unui ofițer de poliție, care este în prezent cercetat privind posibila implicare în traficul de minori în scopul exploatării sexuale, ofițerul în cauză fiind demis, în timp ce ancheta penală este în curs de desfășurare. GRETA a primit informații despre alte cazuri privind posibila implicare a ofițerilor de poliție, precum și a altor funcționari publici atât în fapte de corupție, cât și în legătură cu traficul de ființe umane. Dacă aceste cazuri nu sunt investigate și supravegheate într-un mod eficient, încrederea în cadrul legal și instituțional privind combaterea traficului de ființe umane va fi astfel subminată. GRETA solicită autorităților române să investigheze și să raporteze orice caz sau semnal privind o presupusa implicare a funcționarilor publici în cazuri de trafic de ființe umane precum și de corupție și să ia măsuri suplimentare în vederea prevenirii unor astfel de acte.

196. Mai mult, GRETA a primit rapoarte conform cărora anumite agenții de recrutare a forței de muncă au fost implicate în cazuri de trafic de persoane. Autoritățile române nu au furnizat însă reprezentanților GRETA, informații cu privire la reglementările aplicabile agențiilor de recrutare a forței de muncă, în ceea ce privește locurile de muncă din străinătate și nici cu privire la măsurile luate de autoritățile competente pentru a asigura respectarea acestor prevederi legale. GRETA solicită autorităților române, inclusiv autorităților responsabile în asigurarea respectării legislației muncii, de a efectua investigații proactive privind cazurile de trafic de ființe umane în scopul exploatării prin muncă.

d. Protecția martorilor și a victimelor

197. În temeiul articolului 28 din Convenție, părțile trebuie să ia măsuri pentru a oferi protecție adecvată și eficientă față de posibilele represalii și față de anumite metode de intimidare, în timpul și mai ales după desfășurarea activităților de cercetare și urmărire penală a autorilor. Această metodă de protecție poate fi de diferite tipuri (protecție fizică, de relocare, de schimbare a identității, etc.), și urmează să fie acordate victimelor traficului de persoane, pentru persoanele care raportează sau care cooperează cu organele de anchetă și de urmărire penală, martorilor care depun mărturie și dacă este

¹⁹ A se vedea, de exemplu, Raportul Comisiei Parlamentului European și al Consiliului privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, SEC (2011) 968 final, Bruxelles, 20.07.2011, COM (2011) 460 final, p.3.

necesar, membrilor de familie ai persoanelor enumerate mai sus. Mai mult, articolul 30 din cadrul Convenției impune părților să ia măsuri pentru a proteja viața privată și identitatea victimelor și pentru a asigura siguranța și protecția împotriva intimidării, în cursul procedurilor judiciare, inclusiv măsuri de protecție speciale pentru copii - victime ale traficului de ființe umane.

198. În conformitate cu legislația română, în cazul în care o victimă a traficului de persoane este de acord să coopereze cu autoritățile, în calitate de martor, el/ea poate beneficia de protecție specială prevăzută în Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor. Această protecție specială, care este furnizată de către Oficiul Național de Protecție a Martorilor, care prevăd ca măsuri printre altele schimbarea identității și schimbarea domiciliului. Autoritățile române nu au furnizat reprezentanților GRETA informații cu privire la numărul de victime ale traficului de persoane care au beneficiat de aceste programe speciale de protecție, în 2008, 2009 și 2010. În practică, numărul victimelor traficului de persoane raportate ca fiind beneficiare, este redus (conform rapoartelor anuale ale ANTP patru victime în 2006 și două victime și familiile lor în 2007). ONG-urile implicate în protecția victimelor traficului de ființe umane au subliniat necesitatea de a folosi mai mult de această posibilitate a protecției speciale.

199. În plus față de legea mai sus-menționată, dispozițiile privind protecția martorilor și a victimelor în timpul procedurilor sunt cuprinse în Legea Anti-Trafic și CPP. Legea Anti-Trafic prevede, printre altele, pentru audieri în special a minorilor, să se desfășoare în camera de protecție a martorilor. Acesta prevede, de asemenea ca interogarea minorilor sub 14 ani, să se desfășoare în prezența a unei rude și a unui psiholog.

200. În timp ce Legea permite protecția martorilor în cazuri penale împotriva traficantilor, se pare că o victimă a traficului de ființe umane, care ar dori să ia parte la proces în calitate de parte vătămată, în scopul de a obține despăgubiri, nu pot beneficia de anonim. Această situație obligă uneori, o victimă să opteze pentru calitatea de martor de teama represaliilor.

201. GRETA a fost informată că, în unele cazurile, traficantii reușesc să amenințe victimele lor, chiar și atunci când traficantii sunt în detenție sau în timpul ședințelor de judecată, un factor care descurajează victimele cu privire la menținerea declarațiilor lor sau să solicite despăgubiri, în fața instanțelor de judecată. În timp ce legea prevede obligativitatea separării fizice între apărător și victima, pentru ca aceasta din urmă să fie protejată, se pare că nu toate sălile de judecată sunt prevăzute cu echipament adecvat. Soluția ar fi dacă s-ar utiliza posibilitatea de a depune mărturie anonimă, și nu în prezența părții acuzate.

În general, măsurile de protecție a victimelor traficului de ființe umane ar trebui să fie garantate înainte, în timpul și după procesul penal, dar și în lipsa unui proces penal (de exemplu, în cazul în care traficantii nu au fost identificați). În cele din urmă, este important să se ia măsuri pentru a evita re-traumatizarea victimei, inclusiv prin scurtarea timpului în care sunt implicate în procedura de judecată.

202. GRETA a observat faptul că în 2010, Comisia prevedea că măsurile de protecție fizică a victimele traficului de ființe umane trebuie să fie garantate, la cererea autorităților judiciare fiind apoi astfel extinse pentru a acoperi, de asemenea, și membri ai reprezentanților care oferă asistență victimelor. GRETA salută noile prevederile ale Comisiei cu privire la Legea Anti-Trafic privind extinderea protecției fizice și asupra membrilor ONG-urilor care acordă asistență victimelor traficului de ființe umane și totodată invită autoritățile române să adopte legislația secundară în vederea aplicării acesteia cât mai curând posibil.

203. Mai mult, GRETA îndeamnă autoritățile române să consolideze măsurile de protecție ale victimelor traficului de ființe umane, în ceea ce privește situația specială a cauzurilor de copii - victime ale traficului de persoane, indiferent dacă au fost sau nu de acord să participe în cadrul procesului penal. Pentru cei care sunt de acord să coopereze, autoritățile ar trebui să se asigure că victimele beneficiază integral de măsurilor de protecție speciale prevăzute de lege, în scopul de a asigura protecție maximă victimelor / martorilor. Autoritățile române ar trebui să prevadă, de asemenea, revizuirea legislației privind protecția persoanelor care participă în cadrul procesului penal, în scopul de a se asigura că nu numai martori, ci, de asemenea, părțile vătămate sunt protejate în mod corespunzător.

5. Concluzii

204. GRETA salută eforturile făcute de autoritățile române pentru combaterea traficului de ființe umane atât înainte cât și după ratificarea Convenției Consiliului Europei împotriva traficului de ființe umane. Aceste eforturi au inclus crearea cadrului legal și instituțional pentru combaterea traficului de ființe umane în domeniile de prevenire, protecție și urmărire penală, înființarea Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane și a celor 15 centre regionale, și introducerea unui Mecanism Național de Identificare și Referire a victimelor traficului de persoane.

205. În acest sens, GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să ia măsuri suplimentare pentru a asigura că abordarea centrată pe drepturile omului și victima, care sta la baza Convenției își regăsește aplicabilitatea în politica națională de combatere a traficului de ființe umane, de la prevenire la protecție și urmărire penală și căile de atac.

206. GRETA concluzionează că, în domeniul prevenirii, eforturi semnificative au fost făcute de către ANITP în sine, sau în cooperare cu ONG-uri naționale și internaționale și organizații interguvernamentale. Cu toate acestea, considera că, în timp ce se efectuează cercetarea și colectarea datelor cu privire la fenomenul traficului de persoane în România, pentru a permite autorităților române și în special ANITP să aibă o bună înțelegere a situației de ansamblu, această informație nu este suficient utilizată pentru a dezvolta noi politici sau pentru a adapta măsurile la noile tendințe. Aceasta cuprinde luarea de măsuri pentru a consolida aspectul de prevenire în rândul grupurilor vulnerabile a deveni victime ale traficului de ființe umane, și schimbarea atitudinilor

sociale negative față de victimele traficului de persoane și, în special fata de copii romi, victime ale traficului.

207. În domeniul asistenței și protecției victimelor, prevederile legislației relevante și, în special, prevederile Legeei anti-traffic sunt satisfăcătoare, chiar dacă, în unele cazuri, dispozițiile ar putea fi în continuare armonizate, clarificate și / sau completate. Cu toate acestea, prea multe dintre dispozițiile relevante, de exemplu, ceea ce privește accesul la asistență medicală și cazare adecvata a victimelor, nu sunt puse în aplicare. GRETA subliniază faptul că principiul conform căruia asistența și protecția victimelor traficului de persoane nu ar trebui să fie dependent de cooperarea victimelor cu autoritățile, ci pus în aplicare automat

208. În domeniul urmării penale a traficantilor, în timp ce autoritățile române au obținut unele rezultate pozitive, cum ar fi in cazul urmării penale și cu privire la condamnări, GRETA consideră că este necesar să se revizuiască dispozițiile legii penale și in practică, cu scopul de a asigura o abordare centrată pe victima. Pentru a garanta drepturile umane ale victimelor, acestea ar trebui să fie protejate și asistate, înainte, în timpul și după încheierea procedurii penale. Accesul eficient la compensare și căi de atac pentru victimele traficului de ființe umane ar trebui să fie, de asemenea, o prioritate pentru autoritățile române. Prin urmare, este important ca toți funcționarii și alți actori relevanți implicați în lupta împotriva traficului de ființe umane sa fie sensibilizați la faptul că THB este o încălcare gravă drepturilor omului și că victimele trebuie să fie protejate corespunzător. Dimensiunea respectării drepturilor omului împotriva fenomenului traficului de ființe umane ar trebui să se reflecte în toate acțiunile relevante de instruire, educație și de sensibilizare desfășurate de către autoritățile române.

209. GRETA invită autoritățile române să-i aduca la cunostinta în mod regulat informatii cu privire la evoluția și punerea în aplicare a Convenția Anti-Trafic a Consiliului Europei și așteaptă cu nerăbdare să continuăm buna cooperare cu guvernul român pentru realizarea obiectivelor prezentei convenții.

Anexa I: Lista propunerilor GRETA

Concepte de bază și definiții

1. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să adapteze legislația secundară aferentă, inclusiv dispozițiile Mecanismului Național de Identificare și Referire, în scopul de a asigura faptul că definiția legală a victimei traficului de ființe umane și aplicarea ei în practică sunt pe deplin în conformitate cu definiția din Convenția împotriva traficului de ființe umane. Autoritățile trebuie să notifice, de asemenea, toate părțile interesate de conținutul definiției din Legea Anti-Trafic.

Abordare globală și coordonare

2. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să adopte ca o chestiune de prioritate noua strategie anti-traffic.

3. GRETA, de asemenea, consideră că autoritățile române ar trebui să:

- Consolideze coordonarea și cooperarea între organismele guvernamentale, precum și între autoritățile centrale și autoritățile locale, cu scopul de a se asigura că toate aspectele ale traficului de persoane și toate regiunile din România sunt integrate în eforturile întreprinse pentru combaterea traficului de ființe umane;

- Invite sistematic reprezentanții ONG-urilor pentru a participa la reuniunile Grupurilor Inter-Ministeriale de Lucru privind combaterea traficului de ființe umane precum și să asigure implicarea acestora în dezvoltarea de politici anti-traffic

4. Mai mult, având în vedere rolul crucial jucat de ANITP în domeniul de coordonare a activităților naționale în domeniile de identificare, referire și asistență a victimelor traficului de ființe umane, GRETA îndeamnă autoritățile române să se asigure că ANITP are alocate suficiente resurse umane și financiare care să îi permită să își îndeplinească atribuțiile diferite într-un modul cât mai eficient.

5. GRETA, de asemenea, încurajează autoritățile române să ia măsuri pentru a aloca și a asigura fondurile corespunzătoare din bugetul central precum și din bugetele autorităților locale activitatilor desfășurate împotriva fenomenului traficului de ființe umane, în consultare cu toți actorii relevanți, și reflectând astfel nevoile reale ale acestora.

6. Mai mult decât atât, GRETA invită autoritățile române să introducă, în plus față de rapoartele guvernamentale privind punerea în aplicare a celor strategii naționale anti-traffic, o evaluare periodică independentă atât ca un instrument de apreciere a impactului acestor activități cât și pentru planificarea a viitoarelor politici și măsuri de combatere a traficului de ființe umane.

Formarea de profesioniști competenți

7. GRETA invită autoritățile române să elaboreze viitoare programe de formare cu scopul de îmbunătățire a cunoștințelor și competențelor relevante ale profesioniștilor,

care să le permită astfel să identifice potențialele victimele ale traficului de persoane și de le acorda asistența și de a le proteja, prin punerea unui accent deosebit pe formarea multidisciplinară, sesiuni de instruire pentru persoana însărcinată cu aplicarea legii.

Sesiuni de formare ar trebui să fie, de asemenea, furnizate personalului care lucrează în adăposturi pentru adulți și copii victime ale traficului de persoane, precum și personalului care lucrează cu copii aflați în situații dificile sau în îngrijire.

8. GRETA consideră, de asemenea, că în timpul formării atenție deosebită ar trebui acordată pentru depășirea atitudinilor negative și a prejudecăților înrădăcinate cu privire la victimele traficului de persoane, inclusiv cele de origine romă.

9. În ceea ce privește instruirea funcționarilor care aplica prevederile legale, GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să urmărească dezvoltarea abilităților pentru activitatea de investigație, în special în domeniul traficului de ființe umane exploatate prin muncă (a se vedea, de asemenea, punctul 122).

Colectarea datelor și activitatea de cercetare

10. GRETA salută instituirea unui mecanism de colectare a datelor privind TFU, cum ar fi SIMEV, care permite compilarea de informații statistice și permite de astfel clasificare acestora (în funcție de sex, vârstă, tipul de exploatare, țara de destinație, etc.). GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să continue eforturile în vederea îmbunătățirii colectării de date statistice privind compensațiile acordate victimelor traficului de ființe umane. Mai mult, Ministerul Justiției ar trebui să analizeze datele colectate cu privire la anchetele, urmărirea penală și condamnări traficanților. Acest lucru ar trebui să fie însoțite de toate măsurile necesare pentru a respecta dreptul persoanelor vizate la protecția datelor cu caracter personal.

11. Mai mult, GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să continue să sprijine cercetarea privind problemele legate de TFU, fiind o sursă importantă de informații pentru măsurile de politică viitoare. Zona în care cercetarea este necesară include atât traficul național, cât și traficul cetățenilor străini în scopul exploatării prin muncă.

Cooperarea internațională

12. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să își intensifice eforturile de a consolida cooperarea cu țările de destinație în domeniile de prevenire, de protecție a victimelor și urmărirea penală a traficanților, pe baza mecanismelor existente, precum și introducerea unor proceduri suplimentare ori de câte ori acest lucru se dovedește necesar.

Măsuri pentru creșterea gradului de conștientizare

13. GRETA salută eforturile depuse de autoritățile române în domeniul prevenirii traficului de ființe umane. GRETA consideră că acțiunile viitoare în domeniul de informare și sensibilizare a cetățenilor ar trebui să fie concepute în funcție de evaluările anterioare și axate ulterior pe nevoile identificate. În acest context, ar trebui luate măsurile pentru a combate stereotipurile și prejudecățile față de victimele traficului de ființe umane, în special femei și cetățeni Romi. Autoritățile române ar trebui să continue, de asemenea, să sensibilizeze opinia publică problema privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, precum și asupra principiului non-discriminării, ca o măsură preventivă împotriva traficului de ființe umane.

14. GRETA salută măsurile luate de autoritățile române pentru a descuraja cererea pentru servicii din partea persoanelor traficate, și le invită să-și continue eforturile în acest domeniu, prin orientarea în special, asupra celor mai frecvente forme ale traficului de ființe umane înregistrate în țară.

Inițiative sociale, economice și de altă natură privind grupurile vulnerabile ale traficului de ființe umane

15. Subliniind în același timp eforturile făcute de autoritățile române de prevenire a traficului, GRETA consideră că aceste eforturi ar trebui să fie intensificate, ca parte a unei abordări pe termen lung, care vizează combaterea cauzelor de trafic, în special prin facilitarea accesului la educație și ocuparea locurilor de muncă de către grupurile vulnerabile, în special femei și romi.

16. GRETA, de asemenea, consideră că autoritățile române ar trebui să continue eforturile de consolidare a activităților de prevenire a traficului de minori, în special prin înregistrarea tuturor copiilor în Registrul de stare civilă și prin găsirea unor soluții pentru copiii abandonati de părinții lor care au plecat peste hotare să lucreze, precum și a copiilor străzii.

Măsuri frontaliere de prevenire traficului de ființe umane

17. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să facă eforturi suplimentare pentru a detecta cazurile de trafic de persoane, în contextul suplimentării măsurilor de control la frontieră, precum și consolidării securității de privind actele de identitate, vize și documentele de călătorie în scopul prevenirii și descoperirii potențialelor cazuri de trafic de persoane.

18. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să continue să sensibilizeze opinia publică cu privire la pericolele traficului transnațional.

Identificarea victimelor traficului de ființe umane

19. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să furnizeze Poliției de Frontieră, toate resurse umane și financiare necesare pentru a se asigura că își poate asuma în mod corespunzător rolul său în identificarea și referirea victimelor traficului de

ființe umane. În special, acestea ar trebui să aibă în vedere numirea de ofițeri de poliție de frontieră special instruiți a căror sarcină ar fi să se ocupe de cazurile TFU și, printre altele, și de identificare a victimelor și referirea acestora către instituțiile competente.

20. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să acorde mai multă atenție pentru identificarea cetățenilor străini potențiale victime ale traficului de ființe umane și organizarea de sesiuni de instruire a personalului relevant în acest sens.

21. GRETA, de asemenea, consideră că autoritățile române ar trebui să ia măsuri pentru a informa cu privire la indicatorii din cadrul MNIR și să se asigure că toți profesioniștii sunt pregătiți să aplice acești indicatori.

În plus, ofițerii de poliție care nu sunt specializați în combaterea traficului de ființe umane ar trebui să fie instruiți în identificarea victimelor traficului de ființe umane de, în special ofițerii care lucrează în cadrul Poliției de Proximitate și Poliției Rurale.

Măsuri de asistență

22. GRETA îndeamnă autoritățile române să-și intensifice eforturile lor de a oferi asistență victimelor traficului de persoane și în special, cu privire la:

- Revizuirea sistemului de adăposturi pentru victimele traficului de ființe umane cu scopul de a evalua, în cooperare cu membrii relevanți ale societății civile, nevoile victimelor, în ceea ce privește serviciile acordate, și să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că aceste nevoi sunt îndeplinite în România, și, în special în București, pentru toate categoriile de victime ale traficului de ființe umane;

- Asigurarea calității serviciilor prestate în toate adăposturile de stat;

- Să se asigure că toate măsurile de asistență prevăzute de lege - inclusiv accesul la sănătate - sunt garantate în practică; atunci când sunt delegate ONG-uri pentru a fi furnizorii astfel de servicii sociale, statul are obligația de a asigura o finanțare adecvată și de a se asigura de calitatea serviciilor prestate;

- Să se asigure că măsurile de asistență prevăzute de lege, nu sunt conditionate, în practică, de dorința victimelor de a coopera cu organele de aplicare a legii;

- Să faciliteze reintegrarea victimelor traficului de ființe umane în societate și evitând astfel cazul de de retrafficare, oferindu-le acestora acces la educație și formare profesională, precum și accesul pe piața muncii.

Perioada de recuperare și de reflecție

23. GRETA invită autoritățile române să revizuiască legislația pentru a se asigura că o perioadă minimă de cel puțin 30 de zile este prevăzută în mod expres în Legea Anti-Trafic în ceea ce privește perioada de recuperare și de reflecție, așa cum este prevăzut în articolul 13 al Convenției.

24. GRETA îndeamnă autoritățile române să se asigure că presupusele victime ale traficului de ființe umane și personalul autorizat sunt sistematic informați de posibilitatea beneficiii a unei perioade de recuperare și de reflecție și de faptul că o astfel de perioadă ar trebui să fie acordată în mod eficient.

Permise de ședere

25. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să ia măsuri pentru a asigura că victimele traficului de persoane pot profita pe deplin de dreptul de a beneficia de un permis de ședere temporară.

26. GRETA, de asemenea, încurajează autoritățile române să ia în considerare acordarea unor autorizații de ședere temporară victimelor care, din diverse motive nu vor sa coopereze cu autoritățile competente, sau atunci când condițiile pentru desfășurarea procedurilor penale de drept nu sunt îndeplinite din motive care nu au nimic de a face cu situația victimei.

Compensarea și de căile de atac

27. GRETA îndeamnă autoritățile române să își intensifice eforturile pentru a oferi informații victimelor traficului de ființe umane cu privire la dreptul lor la despăgubire, precum și asupra modalităților de acces a acestora, dar și pentru a se asigura că victimele au acces efectiv la asistență juridică în acest sens.

28. Mai mult, GRETA îndeamnă autoritățile române să se asigure că victimele traficului de persoane pot exercita efectiv dreptul de a solicita despăgubiri de la traficanți.

Repatrierea și returnarea victimelor

29. GRETA îndeamnă autoritățile române să ia măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți actualul cadrul instituțional și procedural privind repatrierea și returnarea victimelor traficului de ființe umane, cu respectarea siguranței, demnității și protecției lor iar în cazul copiilor, cu respectarea pe deplin a principiul interesului superior al copilului și de a face o evaluare adecvată a riscului la care se supun acestea înainte de a revenii în țara. O atenție deosebită trebuie acordată asigurării mijloacelor financiare pentru călătorie de victimelor traficului de ființe umane.

Dreptul penal material

30. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să revizuiască legislația cu scopul de a institui ca infracțiuni penale, toate actele referitoare la documentele de călătorie sau de identitate prevăzute în Articolul 20 din Convenție.

31. GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să analizeze motivele pentru care anumite entități juridice nu au fost pedepsite pentru acte legate de traficul de persoane și, în funcție de concluziile lor, să ia măsurile necesare pentru a se asigura că poate fi acționat asupra acestora, în practică.

32. Mai mult, GRETA consideră că autoritățile române ar trebui să revizuiască legea penală privind dispozițiile referitoare la THB, precum și cele de stabilire a infracțiunilor asociate traficului de ființe umane, ca urmare a efectuării unei evaluări aprofundate și cuprinzătoare a eficienței acestora.

Autoritățile române ar trebui să fie pregătite să revizuiască în baza unei astfel de evaluări de conținut a dispozițiilor de aplicare relevante, cu scopul de a răspunde eventualelor deficiențe și / sau neconcordanțe identificate. În special, autoritățile ar trebui să se asigure că toate circumstanțele agravante prevăzute la articolul 24 din Convenția sunt reflectate, în legislație.

33. În plus, GRETA consideră că organele de aplicare a legii, procurorii și judecătorii trebuie să fie instruiți în mod corespunzător cu privire la prevederile de drept penal aplicabile infracțiunilor asociate traficului de ființe umane, cu accent pe modificările aduse acestora, cum ar fi incriminarea utilizării cu buna știință a serviciului unei victime ale traficului de ființe umane, precum și răspunderea penală a persoanelor juridice.

Ne-pedepsirea victimelor traficului de ființe umane

34. GRETA salută includerea unor dispoziții non-pedeapsa în prevederile Legea Anti- trafic și consideră că autoritățile române ar trebui să evalueze punerea în aplicare a Articolul 26 din Convenția de către autoritățile judiciare și alte institutii relevante. Autoritățile române ar trebui să fie pregătite să revizuiască în baza unei astfel de evaluări de conținut a dispozițiile de aplicare relevante, cu scopul de a răspunde eventualelor deficiențe și / sau neconcordanțe identificate.

GRETA ar dori să fie informat cu privire la rezultatul acestei evaluări.

Anchetă, urmări și drept procedural

35. GRETA salută eforturile depuse de autoritățile române și le încurajează să acorde prioritate identificării lacunelor în procedura de investigare și motivarea cazurilor în instanța de judecată, pentru a garanta astfel că infracțiunile legate de TFU sunt investigate și instrumentate în mod eficient, încât să conducă la sancțiuni proporționale și disuasive.

36. GRETA invită autoritățile române să revizuiască sistemul de confiscare a bunurilor, pentru punerea în aplicare eficientă a acestuia referitor la infracțiunile asociate traficului de ființe umane.

37. GRETA îndeamnă autoritățile române să investigheze orice raport sau semnal privind presupusa implicarea a funcționarilor publici în infracțiuni asociate TFU sau de corupție sau în legătură cu traficului de ființe umane, și să ia măsuri suplimentare pentru a preveni astfel de acte.

38. GRETA îndeamnă autoritățile române, inclusiv autoritățile responsabile de asigurarea respectării legislației muncii, să efectueze investigații proactive privind traficul de ființe umane în scopul exploatării prin muncă.

39. GRETA salută noua prevedere în legea anti-trafic privind extinderea protecției fizice pentru membrii ONG-urilor care oferă servicii de asistență victimelor traficului de ființe umane și invită autoritățile române să urgenteze adoptarea legislației secundare necesare pentru punerea acesteia în aplicare cât mai curând posibil.

40. Mai mult, GRETA îndeamnă autoritățile române să consolideze măsurile pentru protejarea victimelor traficului de persoane, în ceea ce privește cauzurile speciale ale copiilor – victime ale traficului de persoane, indiferent dacă acestea au fost sau nu de acord să participe în cadrul procedurilor penale. Pentru cei care sunt de acord să coopereze, autoritățile ar trebui să se asigure de utilizarea integrală a măsurilor de protecție speciale prevăzute în legii, în scopul de a oferi protecție maximă victimelor / martorilor. Autoritățile române ar trebui, de asemenea, aibă în vedere revizuirea legislației privind protecția persoanelor care participă în cadrul procedurilor penale, pentru a se asigura că nu numai martori, ci, de asemenea, și părțile vătămate sunt protejate într-un mod corespunzător.

Anexa II: Lista organismelor publice și interguvernamentale și organizațiile non-guvernamentale cu care GRETA s-a consultat

Organismele Publice

- Ministerul Administrației și Internelor
- Ministerul Justiției
- Ministerul Afacerilor Externe
- Ministerul Educației și Cercetării
- Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei
- Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Crimă Organizată și Terorism din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
- Academia de Poliție
- Școala Magistraturii
- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
- Agenția Națională pentru Romi
- Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între femei și bărbați
- Consiliul Județean Galați
- Centrul Regional Galați a Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane
- Direcția Regională Galați pentru Asistență Socială și Protecția Copilului

Organizațiile Interguvernamentale

- OIM București

Organizațiile Non-Guvernamentale

- ADPARE (Asociația pentru Dezvoltarea Practicilor Alternative de Reintegrare și educație)
- AIDRom (Asociația Ecumenică a Bisericilor din România)
- Asociația Caritas București
- Tanara Generatie
- Reaching out
- Fundatia Terre des hommes, România Delegația